

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Eira Ryönänkoski

**YHDESSÄ PERHEENÄ:
TUTKIMUS PERHEEN YHTEISESTÄ
AJASTA**

Sosiaali- ja terveysala
2010

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Eira Ryönänkoski
Opinnäytetyön nimi	Yhdessä perheenä: Tutkimus perheen yhteisestä ajasta
Vuosi	2010
Kieli	suomi
Sivumäärä	65 + 2 liitettä
Ohjaaja	Ahti Nyman

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia perheen yhteistä aikaa ja sen merkitystä perheille. Perheen yhteinen aika ja sen vähyys on ollut aiheena myös yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opinnäytetyöni tavoitteena on saada lisätietoa perheen yhteisestä ajasta ja sen merkityksestä perheille. Opinnäytetyön kannalta minua kiinnostaa myös, miten perheet käyttävät yhteisen ajan hyödyksi. Tutkimuksessa pyrin löytämään punaisena lankana sen, että perheen yhteisellä ajalla on merkitystä lapsen kasvuun ja kehitykseen. Yhteinen aika vaikuttaa myös vuorovaikutuksen syntyyn ja kehittymiseen.

Opinnäytetyöni kohdistuu alle kouluikäisten lasten perheisiin. Opinnäytetyön toteutin kvantitatiivisena ja kvalitatiivisena kyselytutkimuksena lasten vanhemmille Kokkolassa sijaitsevassa päiväkodissa. Aineiston keräsin lasten vanhemmilta kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake koostuu sekä avoimista että monivalintakysymyksistä. Opinnäytetyöni vastausprosentti oli 24 %. Saamani tulos on näin ollen suuntaa antava. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen.

Opinnäytetyön tulosten mukaan tutkimani päiväkodin lasten vanhemmat viettävät perheensä kanssa riittävästi aikaa. Vastauksista saamani käsityksen mukaan perhe on kaikille myös tärkeä asia elämässä. Perheen kanssa vietettävän ajan esteenä on pääasiassa työ, joka vie perheeltä yhteistä aikaa. Yhteisen ajan puutteeseen lasten kerrotaan reagoivan kiukuttelun kautta. Suurin osa vanhemmista haluaisi myös viettää lastensa kanssa enemmän aikaa, mutta ajanpuutetta ei hyvitetä lapsille tavaroilla. Läsnäolon katsotaan olevan tärkeä asia sekä lapsille että vanhemmille. Suurin osa vanhemmista toteaa olevansa henkisesti läsnä lastensa kanssa, ei pelkästään fyysisesti. Lasten kanssa vietetään aikaa pääasiassa tekemällä arkisia asioita yhdessä.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

LIITELUETTELO	7
1 JOHDANTO	8
2 MIKÄ ON PERHE?	10
2.1 Perheet Suomessa	11
2.2 Perheen merkitys	12
2.3 Hyvin toimivan perheen tuntomerkit.....	12
2.4 Vuorovaikutus perheessä.....	13
3 LAPSEN HYVÄ ARKI	15
3.1 Vanhempien läsnäolo arjen turvana	15
3.2 Mistä asioista lapsen hyvä arki koostuu?	16
4 HYVÄ VANHEMMUUS	18
4.1 Ominaisuuksia hyvälle vanhemmuudelle.....	18
4.2 Riittävän hyvä vanhemmuus	19
4.3 Hellitä vähän, vanhempi.....	20
5 PERHEEN YHTEINEN AIKA.....	22
5.1 Yhteisen ajan merkitys	22
5.2 Arkinen aika ja laatu aika perheessä	23
5.3 Perheen sisäisen ajankäytön dynamiikka	24
5.3.1 Nuoret aikuiset	25

5.3.2 Nuoret rakastavaiset	25
5.3.3 Äiti ja lapsi	25
5.3.4 Monet eri tahot, jotka kilpailevat ajasta	26
5.3.5 Katumus	26
6 HAASTEITA YHTEISEN AJAN TOTEUTUMISELLE	27
6.1 Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen.....	27
6.2 Keskustelua työ- ja perhe-elämästä	28
6.3 Naisten ansiotyö	29
7 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET PERHEEN YHTEISESTÄ AJASTA.....	31
7.1 Lastenklinioiden kummit ry:n teettämä tutkimus.....	31
7.2 Perhe-elämän Paletti	31
8 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	33
8.1 Tutkimusongelmat	33
8.2 Tutkimuksen tavoitteet	33
9 TUTKIMUSAINEISTON KERUU JA MENETELMÄT	34
9.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	34
9.2 Kyselyn suorittaminen.....	35
10 TUTKIMUKSEN KULKU	36
10.1 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	36
11 TULOKSET	38
11.1 Taustatietoja	38
11.2 Vanhempien työssäkäynti.....	40
11.3 Lasten kanssa vietettävän ajan määrä.....	41
11.4 Asioita, jotka vaikuttavat yhteisen ajan määrään	43
11.5 Kokevatko vanhemmat yhteistä aikaa olevan riittävästi	45
11.6 Hyvittävätkö vanhemmat ajan puutetta lapsille?.....	46

11.7 Lasten reagoiminen ajanpuutteeseen	47
11.8 Lapsen kanssa vietettävä aika.....	49
11.9 Ajan viettäminen lasten kanssa kuluneella viikolla.....	51
11.10 Millaista aikaa lapsi toivoo vanhemmilta?	52
11.11 Läsnaolon merkitys lapselle ja vanhemmalle.....	53
11.12 Unelmaviikon viettäminen lapsen kanssa	55
11.13 Normaalin arkiviikon ja unelmaviikon ero.....	56
11.14 Vanhemprien ajatuksia kyselystä.....	57
12 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	59
12.1 Tulosten tarkastelu.....	59
12.2 Mitä tekisin tutkimuksessa toisin?.....	65
12.3 Jatkotutkimusehdotukset	65
LÄHDELUETTELO	66

LIITELUETTELO

LIITE 1 Saatekirje vanhemmille

LIITE 2 Kyselylomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on perheen yhteinen aika. Perheen yhteinen aika on mielestäni ajankohtainen tutkimuksen aihe, sillä aihe on ollut esillä mediassa eikä siitä ole tehty paljon tutkimuksia. Tutkimuksen aiheesta mielenkiintoni heräsi joulukuussa 2009, kun mietin opinnäytetyölle aihetta. Löysin sattumalta Lastenklินิกoiden Kummien teettämän tutkimuksen aiheesta. Kummien tutkimuksen mukaan 52 % pienten lasten työssäkäyvistä vanhemmista viettää alle kaksi tuntia aikaa päivässä lastensa kanssa. Syinä tähän ovat esimerkiksi työelämän vaatimukset, yleinen kiire elämässä sekä kotityöt. Päätin tutkia aihetta, että miten asian laita on yhdessä Kokkolassa sijaitsevassa päiväkodissa.

Etenkin tutkimuksen kannalta minua kiinnostaa se, paljonko perheillä jää aikaa yhteiselle ajalle ja mikä on sen merkitys perheelle sekä miten perheet käyttävät yhteisen ajan hyödyksi. Tutkimuksen toteutan vanhemmille jaettavalla kyselylomakkeella. Opinnäytetyöni kohdistuu alle kouluikäisten lasten perheisiin. Tutkimuksessa pyrin löytämään punaisena lankana sen, että perheen yhteisellä ajalla on merkitystä lapsen kasvuun ja kehitykseen. Yhteinen aika vaikuttaa myös vuorovaikutuksen syntyyn ja kehittymiseen.

Tutkimuksen teoriaosassa käsittelen yleisesti perhettä ja sen merkitystä sekä vuorovaikutusta perheessä. Tutkin myös hyvää vanhemmuutta ja hyvää lapsen arkea ja asioita, jotka siihen vaikuttavat. Teoriaosassa käsittelen myös perheen yhteistä aikaa, sen merkitystä ja siihen vaikuttavia asioita sekä asioita, jotka tuovat haastetta perheen yhteisen ajan toteutumiselle. Lopuksi tutkin muutamaa aikaisempaa tutkimusta, jotka on aiheesta tehty. Pitkin opinnäytetyöprosessia olen jutellut sekä alalla työskentelevien että alaa opiskelevien ihmisten kanssa aiheesta. Heiltä olen myös saanut ajatuksia opinnäytetyöhön. Esiin nousseet ajatukset ovat auttaneet pohtimaan aihetta.

Toivon, että opinnäytetyöstä on hyötyä perheille ja että perheet täytettyään kyselyn mieltisivät edes hetken aikaa, jonka viettävät perheensä kanssa ja sen merkitystä vanhemmille sekä perheelle. Toivon, että kysely herätti ajatuksia myös niissä vanhemmissa, jotka kyselyn saivat, mutta eivät siihen vastanneet.

2 MIKÄ ON PERHE?

Perheellä tarkoitetaan kahden tai useamman henkilön muodostamaa yhteisöä, joiden välillä on usein kiintymyssuhde. Tavallisimmin perheeseen kuuluvat äiti, isä ja heidän biologiset lapset. Tätä kutsutaan ydinperheeksi. Ennen ydinperhe miellettiin ainoaksi oikeaksi perheeksi. (Jarasto & Sinervo 1997: 125.) Perheen voi muodostaa myös avo- tai avioparit sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia. Samaa sukupuolta olevat ihmiset ovat voineet rekisteröidä parisuhteensa 1.3.2002 lähtien. (Tilastokeskus 2010.) Lapsiperheeksi kutsutaan perheitä, joilla kotona asuu yksi alle 18-vuotias lapsi (Tilastokeskus 2010).

Nykyisin on paljon myös yksinhuoltajaperheitä, joissa vanhemmat eivät asu yhdessä sekä uusperheitä, joissa vanhemmilla on lapsia edellisestä suhteestaan. Suurperheeksi Suomessa luetaan perheet, joihin kuuluu isä, äiti ja vähintään kolme lasta. On olemassa myös sateenkaariperheitä, joissa perheen muodostavat nais- ja miesparien perheet. (Wikipedia 2010.) Näin ollen perhemuotoja on useita ja perheen määrittäminen on ongelmallista. Perheen määrittäminen on myös sinänsä ongelmallista, että ihmiset voivat määrittää perheensä erilalla, kuin se määritetään tilastoissa. Ihmiset voivat liittää perheeseensä esimerkiksi isovanhemman, joka asuu samassa perheessä, mutta virallisesti ei kuulu perheeseen, sillä ”Esim. lapsensa perheen kanssa asuva anoppi tai appi jää perheeseen kuulumattomaksi, ellei yhdessä asu myös puoliso, jolloin vanha pariskunta muodostaa oman erillisen perheen” (Tilastokeskus 2010). Opiskeluiden aikana olen kuullut, että yksi perheen kriteeri on ns. ”jääkaappiperhe”. Näin ollen katsotaan, että perhe koostuu ihmisistä, jotka käyvät samalla jääkaapilla. Eri kulttuureissa perheet voidaan myös määrittellä eri tavoin (Korhonen 1994: 84.) Ihmisiltä kysyttäessä monille elämän tärkein asia on perhe ja monet haluavat perustaa myös oman perheen. Monien nuorten haave voi olla oma perhe, asunto, auto sekä lemmikkieläin. Perhe on myös lapselle tärkein ihmissuhdeverkosto (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2006). Perhe myös muuttuu sekä on yksilöllinen, dynaaminen ja ainutkertainen (Jarasto & Sinervo 1997: 126).

Alalla työskentelevän henkilön mukaan perheet ovat vuosien saatossa muuttuneet siten, että nykyisin lapsuus näyttää lyhenevän koko ajan. Yksi mistä sen näkee hyvin, on lasten vaatetus. Lapset puetaan usein pikkuaikuisiksi. Uusperhekumppanit vaihtuvat myös useasti ja seksuaaliset vähemmistöt ovat julkisemmin esillä.

Suomessa lapsuuden lyhenemiseen on etenkin lastenpsykiatrit ja lapsipsykologit kiinnittäneet viime vuosina huomiota. Lapsuuden lyhenemisen katsotaan olevan tosiasia. On todettu, että biologinen lapsuus on lyhentynyt kaksi vuotta viimeisen sadan vuoden aikana. Tähän vaikuttaa se, että lapset joutuvat ottamaan vastuuta asioista sekä tekemään yhä varhaisemmin itsenäisesti ratkaisuja, jotka ovat ennen kuuluneet vanhemmille. Medialla on myös vaikutusta lapsuuden lyhenemiseen. (Luumi 2008.)

2.1 Perheet Suomessa

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa perheitä vuoden 2009 lopussa oli 1 450 000. Edellisvuodesta määrä on kasvanut 6100 perheellä. Perheeseen kuuluvia ihmisiä oli 76 % väestöstä. Avioparien perheitä oli kaksi kolmasosaa ja 1 026 000 oli yksinasuvia. 21 % perheistä oli avoparien perheitä ja 12 % yksinhuoltajaperheitä. Rekisteröidyssä parisuhteessa elävien ihmisten perheitä oli 1396. (Tilastokeskus 2010.)

Tilastokeskuksen mukaan lapsiperheitä perheistä oli 584 000, joka on vähentynyt edellisvuodesta 1100 perheellä. Lapsiperheissä asuvien lasten määrä oli keskimäärin 1,83 lasta/perhe. 40 % väestöstä kuului vuoden 2009 lopussa lapsiperheisiin. Yleisin muoto lapsiperheille on avioparin perhe 61 %. 18 % on puolestaan avoparien lapsiperheitä. Äiti- ja lapsia perheitä on Suomessa selvästi enemmän kuin isä- ja lapsia perheitä. Rekisteröityjen parisuhteiden määrä on noussut tilaston mukaan vuodesta 2005 lähtien. (Tilastokeskus 2010.) ”Rekisteröity pari ja lapsia -perheitä oli 240” (Tilastokeskus 2010). Uusperheitä puolestaan oli tilastokeskuksen mukaan vuoden 2009 lopussa 54 000, joka on 90

perhettä vähemmän kuin edellisellä vuonna. Perheen keskikoko puolestaan on 2.80 ihmistä/perhe. (Tilastokeskus 2010.)

2.2 Perheen merkitys

Ihmiselle perhe voi merkitä erilaisia asioita. Etenkin perustaessa omaa perhettä voi lapsuuden perheen merkitys korostua sekä ne opit ja arvot, joita lapsuuden kodissa on korostettu. Koti voi monelle olla turvapaikka, jossa saa olla oma itsensä. Perheen keskeisiin tehtäviin kuuluvat ”tunne-elämän hoitaminen ja vahvistaminen, tilaisuuden antaminen rentoutumiseen ja voimien kokoamiseen, arvojen välittäminen sukupolvelta toiselle sekä ihmissuhdetaitojen ja yhdessä elämisen opetteleminen.” (Jarasto & Sinervo 1997: 126 -127).

Lapsi oppii perheessä taitoja sosiaaliseen elämään. Hän oppii vastuun jakamisesta sekä puhumaan asioista toisten kanssa. (Jarasto & Sinervo 1997: 127.) Perheen onkin tärkeää antaa aikaa toisilleen sekä oppia tuntemaan toinen toisensa sekä jakamaan arkipäivän ilot ja surut yhdessä toistensa kanssa. Päivittäisten kuulumisten vaihtaminen on tärkeää, jotta jokainen tietää missä mennään. Vuorovaikutusta, läheisyyttä, hyväksyntää ja luottamusta tarvitaan lapsen ja vanhemman suhteessa (Jarasto & Sinervo 1997: 132).

2.3 Hyvin toimivan perheen tuntomerkit

Professori Yrjö Alanen on kuvannut hyvin toimivaa perhettä. Hänen kuvaamansa ihanneperhe on perhe, joka voi yleisesti ottaen toteutua vain paperilla. Näiden ominaisuuksien toteutumiseen jokainen voi kuitenkin pyrkiä. Ihanneperheen tuntomerkkejä on:

”1. Aviopuolisoiden keskinäinen suhde tyydyttää heidän seksuaalisia ja tunne-elämään liittyviä tarpeitaan.

2. Lapsia kohtaan osoitetaan riittävää lämpöä ja ymmärrystä ja heillä on mahdollisuus ilmaista omia tunteitaan ilman liiallisia rajoituksia.
3. Sukupolvien raja on säilytetty vanhempien ja lasten välisissä suhteissa.
4. Vanhemmat toimivat sopivina samastumiskohteina lapsilleen.
5. Sekä yksilöillä että perheellä kokonaisryhmänä on kykyä kasvaa ja oppia.
6. Perheen sisäiset ristiriidat myönnetään useammin kuin kielletään.
7. Irrottautuminen perheryhmästä on lapselle hänen varttuessaan aikuiseksi mahdollista ilman syyllisyydentunteita tai perheen muissa jäsenissä kehittyvää katkeruutta.” (Jarasto & Sinervo 1997: 127–128).

2.4 Vuorovaikutus perheessä

Perheessä on tärkeätä, että jokaista perheen jäsentä kunnioitetaan ja perheellä on hyvä vuorovaikutus keskenään. On tärkeätä, että kaikista asioista voidaan keskustella yhdessä perheenä. Yhdessä jutteleminen on merkittävää siinäkin mielessä, että ilon tuottamisen lisäksi se vahvistaa kiintymystä ja sen ilmaisemista. Etenkin jos perheellä on vähän yhteistä aikaa, juttelun merkitys korostuu. (Lammi-Taskula & Bardy 2009: 66.)

Perheen vuorovaikutuksen voidaan katsoa perustuvan kolmeen erilaiseen arvoon. Nämä arvot ovat: ”sinä, lapsi, olet tärkeä. Minä, vanhempi, olen tärkeä sekä meidän perheemme on tärkeä.” (Jarasto & Sinervo 1997: 136). Etenkin myönteisessä vuorovaikutuksessa nämä arvot toteutuvat hyvin. Keskeisiä vuorovaikutuksen taitoja ovat kyky ilmaista itseään sekä taito kuunnella toista (Jarasto & Sinervo 1997: 138). Toisen kuuntelemisessa haasteellista on kuunnella aidosti ja olla aidosti läsnä eikä ajatella omia asioita samaan aikaan. Vuorovaikutuksessa on myös tärkeää sanallisen viestinnän ohella sanaton viestintä eli se miten ilmaisee itseään esimerkiksi eleillä ja äänensävyllä. (Jarasto & Sinervo 1997: 138.) Etenkin lapsilla sanaton viestintä korostuu esimerkiksi silloin kun puhetaito ei ole vielä kehittynyt ja vanhemmat tulkitsevat lapsen sanattomasta viestinnästä heidän tarpeitaan.

Vuorovaikutustaidossa tärkeää on myös se, että näyttää myös negatiiviset tunteet eikä pidä niitä sisällään. Mikäli aikuinen näyttää aidosti myös suuttumuksensa, mikäli lapsi tekee jotain väärin, niin lapsi oppii näin ilmaisemaan myös itse erilaisia tunteitaan. Tärkeää on kuitenkin perustella esimerkiksi miksi suuttui lapselle tai miksi kielsi lapselta jotain, ettei lapselle jää epäselvyyksiä asiasta. (Jarasto & Sinervo 1997: 139.)

On myös todettu, että ajatuksien, tunteiden ja tekemisen pitäisi kehittyä yhdessä, jotta ihminen voi käyttää näitä asioita perusstruktuurissaan. Esimerkiksi mennessään tunteiden mukana ihminen voi tulla impulsiiviseksi, mikäli unohtaa muut puolet. Tällä näkökannalla ihminen voi tehdä myös vahinkoa itselleen. (Keppe Simula 1992: 94.) Näin ollen ajatukset, tunteet ja tekeminen ovat tärkeitä asioita myös ajatellen ihmisen kehittymistä. Elämään kuuluu monenlaisia tunteita ja niistä on hyvä oppia puhumaan ja niitä on hyvä käsitellä pienestä pitäen.

3 LAPSEN HYVÄ ARKI

On todettu, että jokainen meistä on oman arkensa asiantuntija. Harvoin edes pohdimme arkea tai sen ilmiöitä, sillä se on niin tuttu asia. Jokainen meistä myös määrittää, mitä omaan arkeen kuuluu. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 15.) Lapsiperheissä arkeen voidaan katsoa kuuluviksi rutiinit, toistot ja syklisyys. Samat asiat toistuvat samanlaisina olipa sitten kyse mistä päivästä, viikosta tai kuukaudesta tahansa. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 15.) Kyrönlampi-Kylmänen toteaa, että perheen arkeen vaikuttavat ”vanhempien työajat, lasten hoito- ja kouluajat, harrastukset, ulkoileminen, ruokailuajat ja nukkumisrytmi.” Perheen voikin olla vaikeaa löytää yhteistä aikaa arkena. Nykyisin arjessa mietitäänkin kuinka yhteen sovitetaan työ ja perhe sekä ajan riittäminen kaikille niille asioille, jotka ovat ihmiselle tärkeitä. Kyrönlampi-Kylmänen toteaa myös, että usein lapset kokevat arkensa lähtemisten ja tulemisten kautta. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 15 -16.)

3.1 Vanhempien läsnäolo arjen turvana

Tuttu ja toistuva arki voi myös tuottaa ahdistavaa tunnetta aikuiselle. Tämä voi johtaa siihen, että aikuinen hakee elämyksiä kodin ulkopuolelta. Elämysten hakeminen kodin ulkopuolelta voi johtaa siihen, että yhteinen aika perheenä ja yhdessäoloa lapsen ja vanhemman välillä on vähän. Tärkeätä onkin oppia sietämään arkea. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 16.)

Aikapulan voidaan katsoa olevan vanhempien näkökulmasta leimaava asia arjelle. Töiden jälkeen pitäisi aikaa riittää kotitöille, lapsille sekä myös itselle. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 18.) Perheen arkeen voidaan katsoa vaikuttavaksi myös se, kuinka vanhemmat yhteen sovittavat omat yksilölliset tarpeensa sekä perheensä tarpeet. ”Vanhemmat pohtivat mistä löytävät aikaa itselleen, parisuhteelleen, lapsilleen sekä harrastuksilleen. Perhe- ja parisuhteille asetetaan nykyisin paljon vaatimuksia.” (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 18). Tärkeää onkin

pyrkii olemaan riittävän hyvä puoliso sekä vanhempi - ei täydellinen. ”On hyvä muistaa, että puhuttaessa työn ja perhe-elämän yhdistämisestä kyseessä ei ole ”joko - tai” vaan ”sekä - että” kokemus.” (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 19). Kun perheessä kaikki on hyvin, niin se auttaa jaksamaan töissä ja kun työpäivä on ollut mukava, niin vanhempi jaksaa touhuta kotona lasten kanssa.

Perheen arjessa tärkeää on, että siihen kuuluu säännönmukaisuus ja rutiinit. Mikäli nämä puuttuvat, voi arki olla kaoottista. On tutkittu, että ”sekasortoinen ja kaoottinen arki lisää muun muassa lasten ongelmakäyttäytymistä, vaikuttaa lasten terveydentilaan, vähentää lapsen sosiaalisia taitoja ja hänen kykyään yhteistoiminnalliseen leikkiin sekä hidastaa kielen kehitystä” (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 20). Lapselle olisi myös hyvä, jos ei olisi ns. päiväkotielämää ja kotielämää erikseen, vaan esimerkiksi kaverisuhteita päiväkodista yritettäisiin viedä kotia asti (Nukarinen 2010).

3.2 Mistä asioista lapsen hyvä arki koostuu?

”Lapselle ihanteellinen arki koostuu seuraavista asioista:

- *Vanhempien ja lapsen välinen leppoisa yhdessä olo
- *Lapsen kuunteleminen
- *Perheen yhteinen lämmin ateria kerran päivässä
- *Leikki
- *Riittävä yöuni
- *Kohtuullinen, vanhempien valvoma median käyttö
- *Vanhempien osa-aikatyö
- *Sosiaalinen verkosto
- *Päivähoidossa olevalla lapsella pitää olla vähintään yksi kuukausi lomaa vuoden aikana
- *Helliä sanoja puolisoitten kesken”

Hyvän arjen lähtökohtana lapselle on se, että lapsi ”kokee olevansa rakastettu ja hyväksytty sellaisena kuin hän on.” (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 149–150).

Alalla pitkään työskennelleen henkilön mukaan lapsen hyvä arki on säännöllistä, siinä toistuu samat rutiinit ja asiat, mutta ei niin pitkälle, että se on liian kaavamaista. Rutiinit ja säännöllisyys tuovat lapselle turvaa etenkin, jos perhetilanne on jotenkin heilahteleva. Lapsen hyvään arkeen kuuluu myös se, että on aikaa, kiireettömyyttä. On aikaa leikkiä ja aikaa olla.

Lastenpsykiatri Jari Sinkkonen puolestaan toteaa, että rutiinien ja pettymysten sietämisen opettaminen on kasvattamisen yksi tavoite. Kun lapsella on rutiineja, hän oppii pitämään huolen itsestään. Se, että vanhempi ja lapsi ovat oikeasti kiinnostuneita toisistaan, on lapselle parasta laatuaikaa. (Sinkkonen 2010.)

4 HYVÄ VANHEMMUUS

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2007 ensisynnyttäjien keski-ikä oli 28,1 vuotta ja kun mukaan lisätään kaikki synnyttäjät, niin keski-ikä oli 30 vuotta (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 111). Näin ollen voi ajatella, että perheen perustamista mietitään ja ymmärretään vastuu, joka liittyy perheen perustamiseen. Ensisynnyttäjien keski-ikään voi vaikuttaa myös yhteiskunnan taloudellinen tilanne sekä työllisyyden heikkeneminen esim. määräaikaiset työsuhteet. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 111.) Syntyvyys on puolestaan Suomessa korkein 40 vuoteen (Iltalehti 2010).

4.1 Ominaisuuksia hyvälle vanhemmuudelle

Vanhempien kyky asettua lapsen asemaan sekä kuunnella lapsen tarpeet kuuluvat hyvään vanhemmuuteen. Hellän ja rakastavan vanhemman läsnäolo on se, mitä lapsi tarvitsee. Vanhemmuuteen kuuluu myös, että vanhempien omien tarpeiden edelle menee lapsen hyvinvointi. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 20, 36.) Leikkiminen on myös olennainen osa vanhemmuutta, sillä leikki on lapselle erittäin tärkeää ja siihen pitäisi olla lapsen elämässä aikaa (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 86, 89). Leikkimisen sanotaan myös olevan lapsen työtä.

Hyvään vanhemmuuteen kuuluu myös se, että vanhemmat ymmärtävät, että vanhemmuuteen kuuluu sekä äitiys että isyys. Vanhemmuus muuttaa ihmisen persoonallisuutta jonkin verran, mutta äiti on silti nainen ja isä mies. Vanhemmuuteen vaikuttaa paljon myös se, millaisen lapsuuden vanhemmat ovat itse kokeneet. Se vaikuttaa sekä tiedostetusti että tiedostamatta. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010: 114.) Monesti vanhemmat voivat miettiä, miten heidän lapsuudenkodissaan erilaisia tilanteita ratkaistiin ja miten niistä selvittiin esimerkiksi riitatilanteet.

Alalla työskentelevä henkilö toteaa, että hyvään vanhemmuuteen kuuluu se, että rakastetaan lasta, mutta ei rajoitta. Lapsella pitää olla rajat, kuri. Hyvään vanhemmuuteen kuuluu myös omasta itsestä ja parisuhteesta huolehtiminen. Rakkaus, rajat, kuri ja rehellisyys kuuluvat myös hyvään vanhemmuuteen sekä se, että voi myöntää olevansa väärässä. Vanhempien ja lasten kuuluu olla hyvässä suhteessa, muttei kavereita, sillä vanhemman kuuluu olla auktoriteetti.

Professori Keijo Tahkokallion mukaan kasvatuksessa rajat on helpompi asettaa, kun rakkaus on mukana. Pohjimmainen perusta kasvatukselle on rajat ja rakkaus. Kasvatukseen kuuluu myös veturi-vaunu – periaate, jossa lapsi tulee vanhemman perässä eikä vanhempi kulje lapsen perässä. (Tahkokallio 2000.)

On todettu, että vanhemmuuden vaikeutena on se, että se kestää niin vähän aikaa. Etenkin ns. aktiivinen vanhemmuus kestää vähän aikaa, sillä lapset kasvavat nopeasti (Jarasto & Sinervo 1997: 133).

4.2 Riittävän hyvä vanhemmuus

Vanhempana ei kuitenkaan tarvitse pyrkiä olemaan täydellinen, sillä kukaan ei siihen pysty. Vanhempana riittää, kun on riittävän hyvä vanhempi ja pyrkii tekemään parhaansa. Omaa vanhemmuuttaan voi myös kehittää. (Lindroos 2006.) Vanhemmuutta voi myös aika ajoin pohtia. Etenkin ensimmäisen lapsen syntymä mullistaa yleensä vanhempien elämän täysin ja silloin voidaan pyrkiä olemaan täydellisiä vanhempia.

Riittävän hyvän vanhemmuuden ominaisuuksiksi voidaan lukea kuuluvan vanhempien oman psyykkisen tasapainon ja sen, että vanhemmalla on kyky luoda pitkäaikaisia ja kestäviä ihmissuhteita. Hyvään vanhemmuuteen kuuluu se, että vanhemmalla on kyky erottaa omat tarpeensa lapsen tarpeista ja se, että vanhempi kykenee asettumaan lapsen elämään, pääsee ns. lapsen maailmaan, että pystyy ymmärtämään lasta ja lapsen tarpeita. Riittävän hyvään vanhemmuuteen

kasvatustilanteissa kuuluu myös johdonmukaisuus sekä selkeys. Rajat ja rakkaus kuuluvat lapsen kasvatukseen. Rajoilla ei tule kuitenkaan viedä tilaa lapsen kehitykseltä eli rajat eivät saa olla liian tiukat. Riittävän hyvään vanhemmuuteen kuuluu myös, se että vanhemmalla on kyky ottaa vastaan sekä lapsen positiiviset että negatiiviset tunteet. (Marttunen 2006.) Vanhemman ja lapsen on myös hyvä käydä yhdessä tunteita läpi.

4.3 Hellitä vähän, vanhempi

Carl Honoré, brittiläinen toimittaja-kirjailija, väittää, että suorituskeskeisyys valtaa myös lapsuuden. (Apu 2010). Honorén mukaan vanhempien halutessa onnistua kasvattajina hyvin, täydellisyyden tavoittelu menee liian pitkälle. Kirjassaan *Perhe Paineessa? Manifesti riittävän vanhemmuuden puolesta* hän tuo esiin esimerkin lapsista, jotka ovat harrastaneet urheilua niin suorituskeskeisesti, että ovat palaneet loppuun. (Apu 2010.)

Honorén mukaan lapsia kohdellaan kuin miniatyyriäikuisia aikatauluineen ja tulevaisuudensuunnitelmineen. Lapsilla voi olla pienestä pitäen erilaisia harrastuksia ja elämä aikataulutettua. Nykyisin lapsilla voi jäädä yhä vähemmän aikaa leikille – jos ollenkaan. Samalla pidämme lapsia kuitenkin haavoittuvina ikään katsomatta. Honorén mukaan lapset tarvitsevat rajoja ja rakennetta, mutta ei kaiken aikaa. Lapsille on myös annettava vapautta ja happea olla lapsia. Vielä nykyisinkin vanhemmat voivat pitkälti vaikuttaa esimerkiksi siihen, mihin harrastukseen lapsi menee tai myöhemmin minkä koulutuslinjan hän valitsee. Honoré toteaa, että lapsia on kunnioitettava sellaisena kuin he ovat, ei sellaisina kuin haluaisimme heidän olevan. (Apu 2010.)

Pitkään alalla työskennellyt henkilö on Honorén kanssa samoilla linjoilla lasten harrastusten määrästä. Alalla työskentelevän henkilön mielestä lapsilla on nykyisin ihan liikaa harrastuksia. Esikouluikäisellä lapsella voisi hänen mielestään olla yksi harrastus kerran viikossa mielellään viikonloppuna esimerkiksi jokin

liikuntaharrastus, mutta alle kouluikäiset eivät välttämättä tarvitsisi ollenkaan harrastuksia.

Suomessa vietettiin ”Anna mulle aikaa! – päivää” 15.9.2010. Anna mulle aikaa! – kampanja kannusti vanhempia antamaan aikaa omalle lapselle tai vaikka sukulaislapselle. Näin nuori tuntee olevansa tärkeä, kun aikuinen on läsnä ja yhdessä voi tehdä jotakin kivaa. (Nuorten Akatemia 2010.) Pienille lapsille aikaa voidaan antaa helpommin ja lapsi osaa pyytää aikaa, mutta nuoren kohdalla tilanne voi olla toinen ja ajatellaan, että nuori tulee toimeen omillaan. Myös nuori tarvitsee aikaa vanhemmiltaan. Erityisesti nuoret kaipaavat enemmän aikaa isältä. (Yle 2010.)

Riittävä vanhemmuus on Honorén mukaan sitä, että aikaa ja tilaa annetaan lapsille. Liian usein vanhemmat ajattelevat, että millainen täydellisen lapsen tulisi olla. ”Lapsi ei kuitenkaan ole tyhjä astia, jonka vanhemmat täyttävät suunnitelmillaan, haaveillaan ja peloillaan. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen persoona, jolla on vahvuuksia ja heikkouksia. Riittävä vanhemmuus on lapsensa käteen tarttumista ja auttamista siinä, että lapsi itse selvittää, kuka hän todella on.” (Apu 2010).

5 PERHEEN YHTEINEN AIKA

Perheen yhteisellä ajalla tarkoitan aikaa, jonka lapset ja vanhemmat viettävät yhdessä. Harvoin pohdimme ajankäyttöämme, sillä se kuuluu niin olennaisena osana arkeemme. Ajatellessa aikaa, mieleemme saattaa tulla kello, kalenteri tai viikonpäivä, jotka ovat symboleita ajalle. (Kuivakangas 2002: 43.) Kotona aika on kuitenkin puheenaiheena päivittäin. Vanhemmilla voi monesti olla vaikeaa yhdistää työtä, perhettä ja vapaa-aikaa ja monesti perheessä neuvotellaan ajankäyttöön liittyvistä asioista. Esimerkiksi milloin päästään töistä ja haetaan lapset päiväkodista. Perheen aikaan kuuluu myös esimerkiksi juhlat sekä lasten kasvu. (Kuivakangas 2002: 43.)

5.1 Yhteisen ajan merkitys

Perheen yhteisellä ajalla on merkitystä lapsen kasvulle ja kehitykselle. Alalla työskentelevän ihmisen mukaan perheen merkitys on sellainen, ettei sitä voi koskaan korostaa liikaa. Isä, äiti ja oma perhe sekä varhaislapsuus ovat asioita, joita ei voi elää uudestaan. Sen voi käydä läpi aikuisena ja niin moni ihminen varmasti joutuukin. Esimerkiksi sellaisten kokemusten myötä, että perhe ei ole viettänyt yhteistä aikaa tai ei ole ollut yhteistä perhe-elämää. Jos ihmisen elämänkaarta verrataan omakotitalon rakentamiseen, niin perusta pitää luoda ja se on varhaislapsuus. Alle kouluikäiset lapset eivät voi viettää perheen kanssa liikaa aikaa. Viettäessään aikaa yhdessä, lapsi oppii tuntemaan vanhempansa ja vanhempi lastaan. Ellei vanhempi ole oman lapsen kanssa, niin hän ei opi tuntemaan lasta ja lapsen tarpeita. On väärä käsitys, että on huono vanhempi, jos kieltää lasta.

Lapsen kanssa ajan viettäminen ei vaadi aina välttämättä tunteja, joskus aikaa voi viettää vaikkapa viisi minuuttia ja jo silloin lapsella voi olla tunne, että hänestä välitetään. Jokaisena päivänä on kuitenkin tärkeää pysähtyä ja viettää aikaa lapsen kanssa. (Savon Sanomat 2008.)

Perheen yhteiselle ajalle voidaan kuitenkin luoda paljon odotuksia. Odotukset voivat myös olla liian korkealla ajatellen normaalia arkielämää (Kuivakangas 2002: 43). Arjessa onkin tärkeää nauttia jokaisesta pienestä hetkestä perheen kanssa eikä ajatella, että yhteistä aikaa perheenä voi viettää vain lähtemällä vaikkapa etelänmatkalle.

5.2 Arkinen aika ja laatu-aika perheessä

Perheen yhteinen aika voidaan jakaa laatu-aikaan ja arkiseen ”ei mitään erikoista tai ”ollaan vaan aikaan”. Nykyisin laatu-aika on jäämässä arkisen ajan jalkoihin. (Kuivakangas 2002: 44.) Laatuajan voidaan katsoa merkitsevän perheessä laadukkaampaa aikaa, josta voi erilailla nauttia kuin arkisesta ajasta. Laatu-aikaa viettämällä voi myös esimerkiksi omaan lapseen keskittyä sataprosenttisesti ilman, että miettisi muita asioita tai tekisi samalla jotain muuta.

Yhteinen aika korostuu perheissä kuitenkin edelleen vahvasti ja se on perheille tärkeää (Kuivakangas: 44). Lasten kannalta ajateltuna parasta aikaa olisi se, että oikeassa suhteessa olisi koti-, hoito-, ja harrastusaikaa. Aika, joka jää tämän ulkopuolelle, on ”normaalia arkea”, joka myös on tärkeää. Elämä perheessä on kuitenkin harvoin pysyvästi tasapainoista, vaan siihen vaikuttavat esimerkiksi erilaiset vaiheet elämässä, jotka koettelevat perhettä. (Kuivakangas 2002: 45.)

Perheen yhteistä aikaa voi värittää kiire. On kiire töissä sekä kotona. Mutta onko meillä oikeasti kiire? Kiireen tunne voi myös siirtyä vanhemmilta lapsille (Kuivakangas 2002: 43). Kiireen voidaan sanoa olevan meistä itsestämme kiinni eikä se välttämättä ole negatiivinen asia. Kiire kuuluu meidän elämäämme, mutta jatkuvaa kiireen tuntua ei tarvitse hyväksyä (Nukarinen 2010).

Perheen kanssa vietettävä aika on arvokasta aikaa, mutta vanhempi tarvitsee myös omaa aikaa. Alalla työskentelevä henkilö sanookin, että pelkästään se, että on kotona ja lapset puuhaa vieressä jotakin on jo yhteistä tekemistä ja että aina ei tarvitse jaksaa olla. On myös niitä hetkiä jolloin voi sanoa omille lapsille, että nyt

luen Me Naiset – lehteä ja te saatte tehdä jotain omaa. Vanhempana oleminen on myös sitä, että asettaa rajat sille, missä määrin on mukana, missä määrin leikkii sekä missä määrin on omia juttuja, vaikka ollaan yhdessä kotona.

Englannissa on tutkittu, että työssäkäyvät vanhemmat viettävät lapsensa kanssa aikaa keskimäärin 19 minuuttia päivässä. Vanhemmat, jotka viettävät lasten kanssa aikaa 19 minuuttia päivässä, ehtivät päivässä syödä lasten kanssa nopeasti aamupalan ja lukea lapsille muutaman iltasadun. Tähän syynä katsotaan olevan kokopäivätyö. Vanhemmat ovatkin huolissaan siitä, että viettävät liian vähän aikaa kotona. (Daily Mail 2006.)

Perheen ja parisuhteen yhteisen ajan merkitystä korostetaan Väestöliiton Kodin viikolla 20.9–26.9.2010. Kodin viikon teemana on, aika on rakkautta. Nykyisin vanhemmilta paljon voimavaroja vie työkiireet. Lasten ja nuorten toiveiden mukaan he odottavat eniten vanhemmilta kiireetöntä aikaa. Tavoitteena viikolle on perheiden hyvinvoinnin edistäminen. Viikon aikana vanhempia rohkaistaan luottamaan vanhemmuuteensa. (Väestöliitto 2010.)

Nykyisin on myös yleistä, että vanhemmat eivät välttämättä ota lapsiaan mukaan normaaleihin arkipäivän askareisiin esimerkiksi siivoamiseen. Kotona lasten kanssa voi tehdä monia asioita ja kotitöitä pitää osata tehdä, vaikka lapset ovat kotona eikä viedä lapsia pois. Ennen lapset olivat enemmän läsnä arkisissa asioissa kotona. (Nukarinen 2010.)

5.3 Perheen sisäisen ajankäytön dynamiikka

Riitta Jallinoja on jakanut perheen sisäisen ajankäytön dynamiikan ideaalityyppiseen viisi vaiheeseen elämänkaareen. Kaikilla näillä vaiheilla on oma aikakäsityksensä. Elämänkaaren vaiheita ovat nuoret aikuiset, nuoret rakastavaiset, äidin ja lapsen romanssisuhde, neljännessä vaiheessa ajasta kilpailevat monet eri tahot ja viidennen vaiheen, loppunäytöksen, nimi on katumus.

5.3.1 Nuoret aikuiset

Nuoret aikuiset ilmoittavat monesti, että perheen aika tulee joskus. Heitä ovat monesti noin kaksikymmentävuotiaat deittailijat, jotka eivät ns. ”ota elämää kovin vakavasti”. Heidän mielestään perhe tulisi perustaa noin kolmekymmentävuotiaana, joka nykyisin pitää melko hyvin paikkaansa, sillä ensisynnyttäjien ikä on 28 vuotta. Nuorten aikuisten kohdalla aika ennen lapsia on kokonaan omassa käytössä, mutta sen jälkeen aika on muiden vallassa eli se ei ole enää omaa. Nuorena onkin hyvä antaa aikaa itselle ja tehdä ja kokea erilaisia asioita, jottei myöhemmin tarvitse katua esimerkiksi matkustella. Nuorena aikaa annetaan paljon myös ystäville ja monesti nuorena ystäväverkko on laajempi kuin vanhempana. Nuorten elämässä korostuu paljon myös työ ja koulutus, joihin panostetaan. (Jallinoja 2000: 122 -124.)

5.3.2 Nuoret rakastavaiset

Nuorten rakastavaisten vaihe alkaa silloin, kun kaksi nuorta rakastuu toisiinsa ja kaikki muut asiat jäävät heidän ulkopuolelle. Tässä vaiheessa kaikki aika menee rakastavaiselle eikä muille asioille jää aikaa (Jallinoja 2000: 124).

5.3.3 Äiti ja lapsi

Kolmannen vaiheen muodostaa äiti ja lapsi. Äidin elämässä kaikki muu jää takalalle ja hän antaa kaiken aikansa lapselle. Näin lapsi laittaa hänen arvomaailmansa uuteen uskoon. Hänellä ei jää aikaa työlle, ystäville eikä harrastuksille. Lopulta äiti voi tuntea itsensä eristyneeksi ja alkaa ajatella asioista erilailla. (Jallinoja 2000: 125.)

5.3.4 Monet eri tahot, jotka kilpailevat ajasta

Neljännän vaiheen muodostavat eri tahot, jotka kilpailevat ajasta. Neljännessä vaiheessa äiti ymmärtää, että hänellä on sekä omaa aikaa että perheaikaa. Omaa aikaansa hän voi antaa itselleen, mutta myös ystäville, harrastuksille ja työlle annetaan aikaa. Perheaika puolestaan ei ole omaa aikaa, koska perheenjäsenet ja kotityöt sitovat häntä. (Jallinoja 2000: 125.)

Ansiotyö on suuressa roolissa neljännessä vaiheessa, koska siihen kuuluu aikaa eniten. Etenkin miehillä, joiden työlle omistautumiseen ei tule katkoksia lasten takia, vaikka nykyisin onkin yleistä, että miehet pitävät isyyslomia. Vanhempainlomalle tai kotiin pidemmäksi aikaa lapsia hoitamaan, miehet eivät myöskään jää niin paljon kuin naiset. Toki on myös työhönsä panostavia naisia, jotka haluavat mennä töihin ja lapset menevät esimerkiksi pienestä pitäen päiväkotiin. (Jallinoja 2000: 126.)

5.3.5 Katumus

Viidennen vaiheen nimenä on katumus. Viidenteen vaiheeseen kuuluu, että aikaa annetaan perheelle, parisuhteelle, ystäville ja harrastuksille. Näin aikaa annetaan tasapuolisesti kaikille, mutta ei kuitenkaan liian monelle asialle. Aika on ns. ihmisen hallinnassa, mutta ei pelkästään omassa käytössä. (Jallinoja 2000: 126.)

Ajan antamisessa perheelle on tärkeää se, että molemmat puoliset antavat yhtä paljon aikaa perheelle. Voidaan ajatella, että kummallakin puolisoilla on samat oikeudet ja velvollisuudet käyttää yhtä paljon aikaa kaikkeen. Tällöin puolisoitten tulee punnita aikaa, joka annetaan perheelle, puolisolle, itselle, työlle, harrastuksille sekä ystäville. (Jallinoja 2000: 127.) Kaikille näille asioille ajan antaminen on elämässä tärkeää ja kaikille tulisi pystyä antamaan aikaa, koska aikaa kaikilla ihmisillä on vuorokaudessa yhtä paljon, ennemmin on kyse siitä, mitkä asiat kokee itse tärkeäksi ja miten ajankäyttöänsä suunnittelee.

6 HAASTEITA YHTEISEN AJAN TOTEUTUMISELLE

Nykyisin yhä useampi vanhempi joutuu kamppailemaan kuinka yhdistää työelämä, perhe-elämä ja vapaa-aika. Aikaa tuntuu olevan kaikille liian vähän ja monet voivat tuntea omantunnonpistoksen siinä, ettei perheelle jää tarpeeksi aikaa. Isä ja äiti haluavat antaa aikaa toisilleen, mutta aikaa on riitettävä myös lapsille sekä itselle. Riitta Jallinoja toteaa kirjassaan perheen aika, että kun perheessä lapsi on valloittanut oman paikkansa, niin alkaa taistelu ajasta. Perheessä voi tuntua, että jollekin ihmiselle antaa liikaa aikaa ja toiselle liian vähän. Näin ollen voikin todeta, että ajan antaminen voi olla keino hoitaa perheen sisälle syntyviä suhteita ja aika voi toimia myös vertauskuvana, joka osoittaa, mikä elämässä on tärkeää. (Jallinoja 2000: 119.)

Aika voi tulla perheen ongelmaksi silloin, kun perheessä on esimerkiksi monta lasta ja vanhemmat joutuvat jakamaan aikaansa usean lapsen kanssa ja aikaa pitäisi jäädä myös kotitöille sekä muille asioille esimerkiksi itselle. Aika on kuitenkin rajallista, kuten vanhassa sanonnassa todetaan. Ajankäyttötutkimuksissa on tutkittu, kuinka monta minuuttia erilaisiin toimintoihin menee, mutta tutkimukset eivät oikein anna tietoa perheen sisäisestä ajankäytön dynamiikasta. Tutkimus ei myöskään anna tietoa, kuinka paljon vanhemmat antavat aikaa toisilleen ja paljonko heillä jää omaa aikaa. Juuri nämä asiat ovat kuitenkin paljon esillä keskusteluissa. (Jallinoja 2000: 121.) Perheiden parissa työskennellessä on kuullut, kuinka monet vanhemmat ovat pahoitelleet sitä, että heillä jää liian vähän aikaa puolisolleen eikä aikaa myöskään jää omille harrastuksille. Puolison kanssa olisi esimerkiksi kiva lähteä jonnekin reissuun, muttei aika riitä siihen.

6.1 Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen

Yksi tämän päivän keskeisimpiä haasteita suomalaisille on, kuinka yhteen sovittaa työ ja perhe. Tutkimusten mukaan perhe on suomalaisille elämän tärkein asia,

mutta arjessa asiat eivät aina toteudu tässä arvojärjestyksessä, sillä usein perheen tarpeet jää työn jalkoihin. Työelämä voi kuitenkin olla perheystävällinen ja tukea työntekijöitä, kuinka yhdistää työ ja perhe. Perheystävällisyyttä lisäävät esimerkiksi ”joustavat työajat, lyhennetty työaika, mahdollisuus työskennellä kotona tai tehdä etätöitä säännöllisesti tai tilapäisesti, työpaikan järjestämä lastenhoitoapu ja muut edut, työpaikan kannustus vanhempainvapaiden käyttöön, opintovapaa, osa-aikaeläke, työaikapankki sekä perheystävällinen ilmapiiri sekä esimiestyö.” (Piensoho & Känslä 2008: 3). Perheystävällisyyden toteutumiseen ja työntekijän tukemiseen vaikuttaa paljon se, että työyhteisössä tunnustetaan työntekijän tarpeet sekä tunnustetaan tarpeet ja arvostetaan niitä. Esimerkiksi mikäli työntekijän lapsi sairastuu yllättäen. (Kivimäki & Otonkorpi-Lehtoranta 2003: 129).

6.2 Keskustelua työ- ja perhe-elämästä

Perheen ja työyhteensovittamista on puitu etenkin sanomalehtien mielipidesivuilla. 1960-luvulta lähtien kolmeksi vuosikymmeneksi asettui kaksi vastakkaista rintamaa, jotka kiistelivät asiasta. Toiseen kuului lasten päiväkotihoidon puolustajat ja toiseen kotihoidon puolustajat. (Jallinoja 2000: 133.) 1990-luvulla keskustelu sai uusia sävyjä ja Riitta Jallinoja käsitteleekin kirjassaan *Perheen aika* Helsingin Sanomien mielipidesivuilla 1999 - 2000 käytyä keskustelua työn ja perheen yhteensovittamisesta.

Lehtikeskusteluissa etenkin kotihoidon puolustajat ovat olleet enemmän esillä verrattuna päiväkotihoidon puolustajiin. Päättäjiä syytetään siitä, että päiväkotijärjestelmää on kehitetty verrattuna kotihoitoon, joka on jäänyt ilman riittäviä resursseja (Jallinoja 2000: 134). Nykyisin jokaisella suomalaisella alle kouluikäisellä lapsella on subjektiivinen päivähoito-oikeus eli kaikilla lapsille, jotka päiväkotihoidon tai perhepäivähoitoa tarvitsevat, on oikeus saada sitä. ”Kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on lisäksi huolehdittava siitä, että

lasten päivähoitoa voidaan antaa lapsen äidinkielenä olevalla suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä.” (Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973/36). Näin ei ole kuitenkaan aina ollut, sillä esimerkiksi 1960- ja 1970- luvulla päiväkotipaikoista oli todella kova pula. Ennen päiväkotiin tulevat lapset valittiin aina vuodeksi kerrallaan, mutta vuoden 1996 jälkeen, kun tuli subjektiivinen päivähoito-oikeus, myös suhde perheisiin muuttui. (Nukarinen 2010.)

6.3 Naisten ansiotyö

Naisten ansiotyöllä on perusteltu päiväkotihoidon paremmuutta. Naisten ansiotyö nähdään monesti joko oikeutena tai pakkona eli perheen taloudellisen menestymisen takia nainen menee töihin. Nykyisin ruoka sekä yleisesti ottaen eläminen on niin kallista, ettei perhe välttämättä tule toimeen yhden ihmisen palkalla. Myös lainaerät voivat olla suuria ja lyhennykset on hoidettava joka kuukausi. Näin ollen naisten ansiotyössä voi korostua myös pakko eikä halu mennä töihin. Kotihoidon puolustajat vetoavat siihen, että naisella on oikeus olla kotona. (Jallinoja 2000: 136.) Monesti äidit myös tuovat päivähoitoon lapsensa, vaikka ovat itse kotona nuoremman lapsensa kanssa. Tämä on aiheuttanut paljon keskustelua.

Nykyään naiset ovat myös tulleet menestyshaluisiksi ja haluavat edetä urallaan ja panostaa työhön perheen ohella. Jallinoja tuo kirjassaan esiin, että vain ansiotyössä voi menestyä, kun on korkeasti koulutettu ja työskentelee tehokkaasti. Tätä mahdollisuutta menestykseen eivät lastenhoito ja kotityöt tarjoa. Näiden tekemiseen ei myös korkeaa koulutusta tarvita. Nykyajalle niin tyypillinen menestyjien ja häviäjien vastakkainasettelu on tässäkin esillä. Sukupuoliseen tasa-arvoon kuuluu kuitenkin se, että myös naisilla on oikeus ansiotyöhön siinä missä miehilläkin. (Jallinoja 2000: 138.) Naisia ei myöskään voi tuomita siitä, mikäli he haluavat mennä ansiotyöhön ja pitää yllä ammattitaitoaan sekä kehittyä urallaan. Se on jokaisen oma valinta päättääkö olla lapsen kanssa pidempään kotona vai meneekö töihin esimerkiksi äitiysloman ja vanhempainvapaan jälkeen. Ansiotyössä äiti saa myös tärkeitä sosiaalisia suhteita ja ei näin ajattele pelkästään

itseään halutessaan takaisin töihin. Se on myös lapsen etu, sillä äiti voi olla pirteämpi, kun on saanut olla töissä. Äidin ei välttämättä kuitenkaan tarvitse olla kokoaikaisesti töissä, vaan hän voi olla osa-aikaisesti töissä esimerkiksi lasten ollessa pieniä. Tämä tarjoaa vaihtoehdon, kuinka yhdistää vanhemmuus ja ansiotyö. (Jallinoja 2000: 139, 141.)

Nykyisin on mahdollista, että isät voivat myös jäädä kotiin hoitamaan lasta eikä se enää ole niin yllättävää, jos isä sanoo jäävänsä kotiin hoitamaan lasta. Pieni osa isistä käyttää kuitenkin kaikkia perhevapaitaan, koska isien ei ole taloudellisesti järkevää jäädä kotiin, koska usein miehillä on parempi palkka kuin naisilla. Moni isä voi myös ajatella, että äidillä on vastuu pienen lapsen hoidosta ja hän elättää perheen. Äiti voi myös välillä tehdä isän ja lapsen välisen suhteen vaikeaksi, mikäli hän seuraa isän yhdessäoloa vauvan kanssa ja kommentoi ja antaa neuvoja, kuinka vauvaa hoidetaan. (Haapakoski & Silvén 2010: 107.) Kotiin jääneiden isien mukaan kotiin jääminen on parantanut heidän ja lapsen välistä suhdetta. Tutkimusten mukaan lapset, jotka ovat olleet kotona isän kanssa, ovat keskimääräisesti parempia mm. ongelmanratkaisua vaativissa tehtävissä ja sosiaalisissa taidoissa sekä he ovat kiinnostuneita uusista kokemuksista. Silvénin mukaan vain noin puolet isistä kokee viettävänsä lastensa kanssa riittävästä tai runsaasti aikaa. Heillä on myös huono omatunto ajan määrästä, jonka viettävät perheensä kanssa. (Haapakoski & Silvén 2010: 107.) Monesti perheelle luvataan antaa tulevaisuudessa enemmän aikaa, mutta tämä ei välttämättä toteudu omien lasten kohdalla vaan lastenlasten kohdalla (Jallinoja 2000: 130).

7 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET PERHEEN YHTEISESTÄ AJASTA

Perheen yhteistä aikaa ei kokonaisuutena ole tutkittu paljoa, vaan enemmänkin on tutkittu osa-alueita siitä esimerkiksi työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Perheen yhteistä aikaa on tutkinut esimerkiksi Lastenklirikoiden kummit sekä Suomen akademia, joiden tekemät tutkimukset ovat suhteellisen tuoreita.

7.1 Lastenklirikoiden kummit ry:n teettämä tutkimus

Lastenklirikoiden kummit ry:n teetti kesäkuussa 2008 tutkimuksen perheen yhteisestä ajasta. Kummien teettämän tutkimuksen mukaan pienten lasten vanhemmista, jotka käyvät töissä, 52 % viettää lastensa kanssa aikaa alle kaksi tuntia päivässä. Tutkimuksessa eräs vanhempi toteaa, ettei hän tiedä mitä hänen lapsellensa oikeasti kuuluu. (Lastenklirikoiden Kummit ry 2008.)

Vanhemmista 71 % kokee viettävänsä lapsensa kanssa liian vähän aikaa. Syiksi yhteisen ajan vähyydelle mainitaan työn vaatima aika, yleinen kiire elämässä sekä kodinhoito. Moni vanhemmista potee huonoa omaatuntoa, koska aikaa perheelle on vähän. Lapsissa vähäinen aika voi näkyä levottomuutena sekä myös itsetunnon heikkenemisenä. Vähäistä aikaa vanhemmat voivat hyvittää esimerkiksi erilaisilla tavaroilla. (Lastenklirikoiden Kummit ry 2008.)

Lastenklirikoiden Kummit ry teetti kyselyn Research International Finland Oy:llä. Tutkimus toteutui internet – paneelina ja siihen vastasi alle 12 - vuotiaiden vanhempia 510 kpl (Lastenklirikoiden Kummit ry 2008).

7.2 Perhe-elämän Paletti

Suomen Akademia on rahoittanut Paletti- tutkimuksen, jonka tutkijat Anna Rönkä ja Eija Sevon ovat tehneet. Tutkimuksen tekeminen on aloitettu keväällä 2006 (Malinen, Rönkä, Lämsä & Tolvanen 2009: 23). Tutkimuksesta on myös tehty kirja perhe- elämän paletti, vanhempana ja puolisona vaihtelevassa

arjessa. Tutkimus osoittaa, että lapsiperheiden arjessa näkyvät yhteiskunnassa tehdyt päätökset, jotka koskevat päivähoitoa, työaikoja ja lasten kasvatusta (Suomen Akatemia 2010). Tutkimukseen osallistui kaksi sataa Keski-suomalaisista perhettä (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009: 7). Perheet olivat työssäkäyviä. Tutkimus toteutettiin siten, että vanhemmat pitivät viikon ajan kännykkä- tai paperipäiväkirjaa. Lapsen päiväkirjaa täytettiin päiväkodissa ja kotona 59 lapsesta (Suomen Akatemia 2010).

Tutkijat kertovat, että ”päiväkirjamenetelmällä saimme todellisemman ja rosoisemman kuvan perheiden arjesta. Vanhemmat kirjasivat mielialojaan, vuorovaikutusta sekä päivien hyviä ja huonoja hetkiä. Kännykällä vastattiin kysymyksiin kolme kertaa päivässä ja paperipäiväkirjaa kirjattiin joka ilta viikon ajan.” (Suomen Akatemia 2010).

Tutkimuksessa käy ilmi, että pienten lasten vanhemmat kokevat vanhemmuuden vastuullisena, mutta ei liian raskaana. Tutkimus osoittaa, että vanhemmuus on nykyisin positiivinen asia eikä se ole hukassa, vaikka toteamus ”vanhemmuus on hukassa” voi olla etenkin mediassa esillä, kun kuvaillaan nykyajan vanhempia. Nykyajan vanhempia kuvaa lapsilähtöisyys ja tiedostavuus. (Suomen Akatemia 2010.)

Perheissä viikonloppu pyritään pyhittämään perheille tai järjestetään ohjelmaa. Näin ollen viikolla ja viikonlopulla on perheissä eroja. Ongelmia perheissä aiheuttaa etenkin vuorotyö, mikäli jompikumpi vanhemmista on vuorotöissä. Joissakin Pohjoismaissa laissa on velvoitettu, että vanhemmilla on mahdollisuus lyhennettyyn työaikaan tai päivätyöhön. (Suomen Akatemia 2010.)

Perheissä yhteinen aika koetaan tärkeäksi ajatellen myös parisuhdetta. On tärkeää, että vanhemmat viettävät vaikkapa yhteisen kahvihetken, jolloin voivat keskustella asioista. Perhe-elämän palettia ajatellen tutkimus antoi tärkeän ajatuksen siitä, että perheiden elämään kuuluu sekä myötä- että vastatuulisia viikkoja. (Suomen Akatemia 2010.)

8 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tutkimuksen suoritin Kokkolassa sijaitsevassa päiväkodissa, jossa suoritin myös suuntaavan harjoitteluni. Keväällä 2010 harjoitteluni aikana kysyin lupaa opinnäytetyöhöni varhaiskasvatuksen palvelujohtajalta sekä päiväkodin johtajalta, jotka myönsivät luvan. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeiden avulla, jotka jaettiin perheille. Tämän jälkeen vanhemmilla oli aikaa vastata kyselyyn kaksi viikkoa.

8.1 Tutkimusongelmat

Tutkimuksen avulla toivon saavani lisätietoa perheen yhteisestä ajasta ja sen merkityksestä perheille. Toivon myös, että mahdollisimman moni vanhemmista vastaisi kyselyyn ja miettisi, kuinka hänen perheessään vietetään yhteistä aikaa, onko se riittävää ja miten sitä voisi muuttaa. Toivon myös, että tutkimuksen avulla vanhemmat voivat kehittää yhteistä aikaa perheensä kanssa ja pohtia sitä.

Tutkimusongelmat ovat:

1. Kuinka paljon perheet viettävät yhdessä aikaa?
2. Mikä on yhteisen ajan merkitys perheille?
3. Onko yhteisessä ajassa eroa arkisin ja viikonloppuisin ja miten tätä eroa voisi kuroa umpeen?
4. Millaista aikaa lapsi toivoo vanhemmalta?

8.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on saada lisätietoa perheen yhteisestä ajasta ja sen merkityksestä perheille. Tavoitteena on myös saada vanhemmat miettimään ajankäyttöään edes hieman. Toiveena on myös, että opinnäytetyö herättäisi ajatuksia lukijassa.

9 TUTKIMUSAINEISTON KERUU JA MENETELMÄT

Valitsin aineistonkeruunmenetelmäksi kyselyn, koska mielestäni vanhempien oli siihen helpointa vastata. Aluksi ajatuksenani oli valita jokaisesta päiväkotiryhmästä yksi perhe satunnaisotannalla ja haastatella heitä, mutta ajattelin, että perheen yhteinen aika on henkilökohtainen aihe perheille, joten päädyin kyselylomakkeeseen, johon halutessaan sai vastata. Aihe on myös sellainen, jota on hyvä rauhassa miettiä ja ajattelin, että vanhemmat saavat rauhassa kotona pohtia aihetta, täyttää kyselyn ja palauttaa sen päiväkodissa olleeseen palautuslaatikkoon. Kyselyn pyrin tekemään mahdollisimman selkeäksi ja helpoksi vastata, mutta samalla ajatuksia herättäväksi.

9.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kyselyssä käytin sekä avoimia että monivalintakysymyksiä. Näin ollen tutkimuksessa toteutuu sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttö. Kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa määrällistä tutkimusta. Se tarkoittaa sitä, että kohdetta kuvataan ja tulkitaan tilastojen ja numeroiden kautta. Erilaiset luokittelut, syy-seuraussuhteet, vertailut sekä tutkittavan aiheen tutkiminen numeroin, kuuluvat kvantitatiiviseen tutkimukseen. (Kurssi- ja oppimateriaalipione Koppa 2010.) Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmän käyttö toteutuu opinnäytetyössäni monivalintakysymysten kautta. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa korostuu tutkittavan asian määrä, laatu ja merkitykset. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään korostamaan todellisen elämän merkitystä, jossa pyritään löytämään tosiasioita. Kohdetta on tarkoitus tutkia mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007: 157.) Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttö korostuu opinnäytetyössäni avointen kysymysten kautta.

9.2 Kyselyn suorittaminen

Kyselyn suoritin alkukesästä 2010. Vastaamiseen vanhemmilla oli aikaa kaksi viikkoa. Kyselyn vein jokaiseen päiväkotiryhmään, josta työntekijät jakoivat ne vanhemmille. Kyselyn vanhemmat palauttivat päiväkodin aulassa olleeseen palautuslaatikkoon. Kyselyn ajankohta ei ollut paras mahdollinen, koska monilla lapsilla oli jo alkanut kesäloma ja kesän kynnyksellä ei yleensä ole aikaa tehdä mitään ylimääräistä, vaan ihmiset odottavat lomaa, haluavat rentoutua ja nauttia auringosta. Ajankohta vaikutti mielestäni kyselyn vastausmäärään, mutta en halunnut jättää kyselyn tekemistä syksyyn.

Kysely vanhemmille oli kolmisivuinen, jossa oli yhteensä 23 kysymystä. Loppuun vanhemmat saivat kirjoittaa ajatuksia, joita kysely heissä herätti. Kyselyn saatekirjeineen voi lukea liitteestä 1. Kyselyyn vanhemmat saivat vastata anonyymeinä ja vastaukset käsiteltiin luottamuksellisesti.

Kyselyn vastaukset käyn läpi kysymys kysymykseltä. Apuna vastausten havainnollistamisessa käytän Excel –ohjelmaa. Avoimien kysymysten vastaukset on koottu yhteen ja joidenkin vanhempien vastauksia on esitetty tekstissä sisennetyksi kursivoidulla tekstillä. Sisennetyt tekstit kuvaavat teemoja, joita vastauksista oli löydettävissä. Tutkimuksen lopussa on vanhempien mielipiteitä kyselystä. Johtopäätökset on esitetty tutkimustuloksia apuna käyttäen.

10 TUTKIMUKSEN KULKU

Opinnäytetyön aiheena minulla on perheen yhteinen aika eli se, kuinka paljon vanhemmat viettävät aikaa alle kouluikäisen lapsensa kanssa ja mikä merkitys sillä heille on. Aineistonkeruunmenetelmänä käytin kyselylomaketta. Kyselyn suoritin Kokkolassa sijaitsevassa päiväkodissa.

Opinnäytetyön tekemisen aloitin keväällä 2010, kun sain luvan opinnäytetyön tekemiseen Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuksen palvelujohtajalta sekä päiväkodinjohtajalta. Ennen luvan saamista tein vain ajatustyötä opinnäytetyöhön, sillä ajattelin, että olen tehnyt turhaa työtä opinnäytetyön aiheen eteen, jos lupaa työhön ei tulekaan. Luvan työhön sain toukokuussa 2010, jonka jälkeen suoritin kyselyn. Jätin 80 perheelle kyselyn, jonka päiväkodin henkilökunta antoi lasten vanhemmille. Muutama maahanmuuttajaperhe ei kyselyä saanut kieliongelmiensa vuoksi. Kyselyn vastausaika oli 31.5.2010–14.6.2010. Vanhemmat palauttivat kyselyn päiväkodissa olleeseen palautuslaatikkoon, jonka hain päiväkodista vastausajan päätyttyä.

Perheen yhteinen aika on paljon ollut esillä mediassa, mutta aiheeseen oli vaikea löytää teoreettista materiaalia. Yleensä materiaalit käsittelivät jotakin osaa perheen yhteisestä ajasta, esimerkiksi perheen arkea tai työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, jotka tosin kuuluvat tärkeänä osana perheen yhteiseen aikaan. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada lisätietoa perheen yhteisestä ajasta ja sen merkityksestä perheille. Tavoitteena oli myös saada vanhemmat miettimään ajankäyttöään edes hieman. Toiveena oli myös, että opinnäytetyö herättäisi ajatuksia lukijassa.

10.1 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Teoriaosuuden valmistuttua aloin käsitellä vastausten tuloksia ja koota niitä. Tulokset on analysoitu aineistolähtöistä sisällönanalyysiä apuna käyttäen.

Aineistolähtöinen sisällön analyysi tarkoittaa sitä, että tutkimuksesta tehdään havaintoja ja niitä analysoidaan. Tutkimusaineistosta pyritään löytämään samankaltaisuuksia ja eroja, joita käsitellään. (Oulun yliopisto 2003.) Tutkimusaineiston luin useasti, jotta löysin samankaltaisuudet ja erot tutkimusaineistosta. Aineistolähtöiselle sisällönanalyysille on olennaista, että aluksi aineisto pelkistetään eli ilmaisut, joita aineistosta löydetään, kirjataan ylös. Seuraavaksi pelkistetyistä ilmauksista etsitään samankaltaisuuksia ja eroja eli aineisto ryhmitellään. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin kolmannessa vaiheessa yhdistetään samanlaisia luokkia, jolloin muodostetaan pääluokkia. Kolmannesta vaiheesta kutsutaan nimeä aineiston abstrahointi. (Oulun yliopisto 2003.) Näiden vaiheiden kautta olen käsitellyt tutkimusaineiston.

Teoriaosuus tukee perheen yhteistä aikaa, sen merkitystä ja siihen vaikuttavia asioita, joten tutkimusosuus on esiteltyä teoriaan nojaten. Vanhempien kokemukset ja mielipiteet kyselystä on myös otettu huomioon, ja ne löytyvät tutkimuksen lopusta.

11 TULOKSET

Kyselyn toimitin päiväkodin jokaiseen ryhmään 31.5.2010. Vanhemmilla oli aikaa vastata kyselyyn kaksi viikkoa, koska ajattelin, että se on sopiva vastausaika. Viikko olisi ollut liian lyhyt aika ja yli kaksi viikkoa puolestaan liian pitkä aika, koska vanhemmat olisivat voineet unohtaa kyselyyn vastaamisen. Kyselyitä vein päiväkotiin 80 kappaletta. Vastauksia takaisin sain 19. Näin ollen vastausprosentiksi sain 24 (19/80). Saamani vastausprosentin pienuus voi johtua siitä, että kyselyä ajatellen ajankohta oli huono, koska osa lapsista oli jo jäänyt kesälomalle ja useimmissa ryhmissä myös kevätjuhla oli jo vietetty. En kuitenkaan halunnut jättää kyselyä alkusyksyyn, koska alkusyksy voi olla sekavaa aikaa ennen kuin normaali päiväkotiarkea alkaa sujua, esimerkiksi päiväkodissa on syksyisin uudet ryhmät ja uusia lapsia. Tätä kyselyä ajatellen sain mielestäni riittävästi vastauksia. Kaikki vastaukset olivat selkeitä ja asiallisia, annettuja ohjeita oli vastattaessa noudatettu, vastauspaperit olivat siistejä sekä suurimpaan osaan kysymyksistä oli vastattu. Pienen vastausprosentin myötä saamani tulos on suuntaa antava.

11.1 Taustatietoja

Kyselyn aluksi halusin tietää vastaajista hieman taustatietoja. Kysyin heidän sukupuoltaan ja ikää. Vastaajien ikäjakaumaa voi tarkkailla taulukosta numero yksi. Taulukossa on esitetty sekä absoluuttiset luvut että prosenttiluvut. Prosenttiluvut ovat taulukossa sulkeissa.

Taulukko 1.

Vastanneiden vanhempien ikäjakauma (%)

	25-30 v.	30-35 v.	35-40 v.	Yli 40 v.	Yhteensä
Nainen	3 (16 %)	7 (37 %)	2 (11%)	4 (21%)	16 (85%)
Mies	0	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	3 (15%)
					= 19 (100%)

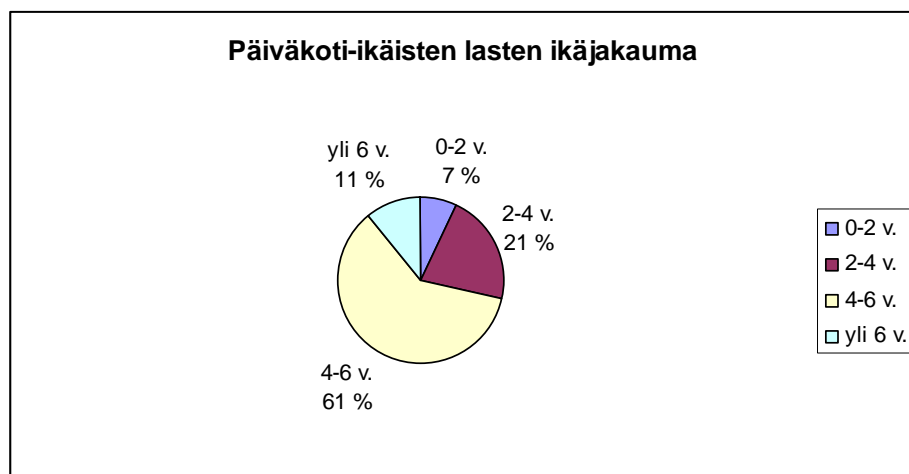
Suurin osa kyselyyn vastanneista oli naisia. Naisia kyselyyn vastasi 16 kappaletta eli 85 %. Miehiä kyselyyn vastasi 3 kappaletta eli 15 %. Miesten vastaajamäärä yllätti minut positiivisesti, koska alun perin ajattelin, että hyvä jos yksi mies vastaa kyselyyn. Ajattelin ennakkoluuloisesti, ettei miehiä kyselylomakkeen täyttäminen innosta.

Vastaajien ikä vaihteli naisissa 25–30 -vuotiaista yli 40 -vuotiaisiin. Eniten naisvastaajat ryhmittivät 30–35 vuotiaisiin. Miehillä ikä vaihteli puolestaan 30–35 -vuotiaista yli 40 -vuotiaisiin. Jokainen miesvastaaja kuului eri ikäryhmään. Miesvastaajista yksikään ei ollut alle 30-vuotias, kun puolestaan naisia alle 30 -vuotiaita oli kolme vastaajaa.

Seuraavaksi kysyin taustatietona minkä ikäisiä perheen päiväkotikäiset lapset ovat. Joissakin perheissä päiväkotikäisiä lapsia oli useampia. Päiväkotikäisten lasten ikäjakauma voi tarkkailla taulukosta 2.

Taulukko 2.

Päiväkotikäisten lasten ikäjakauma

Lasten iät vaihtelivat 0-2 -vuotiaista yli 6 -vuotiaisiin. Perheen päiväkotikäisistä lapsista suurin osa oli 4-6 -vuotiaita, joita oli 17 kappaletta. Vähiten perheen

päiväkoti-ikäisistä lapsista oli 0-2 -vuotiaita, joita oli 2 kappaletta. Tähän voi vaikuttaa myös se, että pienet lapset voivat olla vielä kotona vanhempansa kanssa eivätkä välttämättä päiväkodissa. Pienten lasten vanhemmilla ei välttämättä ole myöskään aikaa vastata kyselyyn. Suurimmalla osalla perheistä oli myös muita lapsia päiväkotikäisten lasten lisäksi. Perheistä yhdellätoista oli muita lapsia päiväkotikäisten lasten lisäksi. Kahdeksalla perheellä ei ollut muita lapsia. Lasten iät vaihtelivat pienestä vauvasta murrosikäiseen, lähellä aikuisuutta olevaan henkilöön.

11.2 Vanhempien työssäkäynti

Kyselyn alussa kysyin vanhemmilta heidän työssäkäynnistään, mikä antaisi pohjaa sille, kuinka paljon perheet viettävät aikaa yhdessä ja onko työllä jotain vaikutusta siihen. Työnkäynnin jaoin neljään eri alueeseen: työssäkäynti kokopäiväisesti, osa-aikaisesti, työtön tai muu, mikä. Vanhempien työssäkäyntiin voi tutustua taulukosta numero kolme. Vastanneiden vanhempien prosentuaalinen osuus on esitetty suluissa.

Taulukko 3.

Vanhempien työssäkäynti

	Mies	Nainen	
Kokopäiväisesti	3 (16%)	13 (68%)	
Osa-aikaisesti	0	0	
Työtön	0	1 (5%)	
Muu/Mikä?	0	2 (11%)	
Yhteensä	3 (16%)	16 (84%)	=19 (100%)

Vastanneista naisista 81 % (13/16) oli töissä kokopäiväisesti. Yksi vastaajista oli työtön sekä yksi äitiyslomalla. Kotiäiti vastaajista oli yksi. Lisäksi yksi kokopäiväisesti töissä oleva ilmoitti myös opiskelevansa. Miehistä kaikki olivat töissä kokopäiväisesti. Tämä ei itseäni yllättänyt, sillä usein miehet käyvät

kokopäiväisesti töissä, mutta itseäni yllätti se, että moni naisvastaajista oli kokopäiväisesti töissä. Olin oletanut, että osa naisista voisi työskennellä osa-aikaisesti. Vuorotöissä naisista oli kaksi eli 12.5 % ja miehistä yksi eli 33 %. Tämä oli itselleni yllätys, sillä ajattelin, että vuorotöitä tekeviä olisi enemmän. Vuorotyötä ajatellen myös perheelle jäävä aika voisi olla vaikeammin järjestettävää eikä perheen kanssa oleminen olisi niin itsestäänselvyys verrattuna perheisiin, jotka käyvät kokopäiväisesti esimerkiksi kello 8-16 töissä.

11.3 Lasten kanssa vietettävän ajan määrä

Kyselyssä minua kiinnosti erityisesti se, kuinka paljon perheet viettävät aikaa lastensa kanssa. Se oli myös merkittävä kysymys ajatellen opinnäytetyötä. Kysyin lasten kanssa viettävästä ajan määrästä sekä arkena että viikonloppuna. Jaoin ajan käytön viiteen eri luokkaan: alle tunti, 1-2 tuntia, 2-3 tuntia, 3-4 tuntia sekä yli neljä tuntia. Myöhemmin ymmärsin, että aikaskaalat olisivat voineet olla isommat viikonlopun kohdalla, sillä yleensä perheelle on enemmän aikaa viikonloppuna, mikäli esimerkiksi töistä on vapaata.

Taulukko 4.

Lasten kanssa vietettävä ajan määrä arkena

	Naiset	Miehet	
Alle tunti	0	0	
1-2 tuntia	1 (5%)	1 (5%)	
2-3 tuntia	3 (16%)	2 (11%)	
3-4 tuntia	3 (16%)	0	
Yli neljä tuntia	9 (47%)	0	
Yhteensä	16 (84%)	3 (16%)	=19 (100%)

Vastaukset naisilla painoutuivat arkena yli neljään tuntiin, johon vastanneita oli yhdeksän kappaletta. Yksi vastaaja ilmoitti viettävänsä arkena 1-2 tuntia lapsensa kanssa ja kolme vastaaja kertoi viettävänsä lasten kanssa arkipäivisin aikaa 2-3

tuntia. 3-4 tuntia lasten kanssa aikaa viettää myös kolme vastaajaa. Miesvastaajista kaksi kappaletta viettää lastensa kanssa aikaa arkena 2-3 tuntia. Yksi vastaaja viettää aikaa 1-2 tuntia. Naisilla tulos oli mielestäni odotettu ajatellen yleistä mielikuvaa siitä, että nainen viettää yleensä enemmän aikaa lasten kanssa, mutta mielestäni vastanneet miehet viettävät myös hyvin aikaa perheensä kanssa, sillä kukaan ei vietä arkisin alle tuntia lasten kanssa aikaa.

Taulukko 5.

Lasten kanssa vietettävä ajan määrä viikonloppuna

	Naiset	Miehet	
Alle tunti	0	0	
1-2 tuntia	0	0	
2-3 tuntia	1 (5%)	1 (5%)	
3-4 tuntia	1 (5%)	0	
Yli neljä tuntia	14 (74%)	2 (11%)	
Yhteensä	16 (84%)	3 (16%)	=19 (100%)

Viikonloppuun verrattuna ajankäytöllä on eroja siinä mielessä, että aikaa vietetään lasten kanssa enemmän viikonloppuna. Naisvastaajista 14 kertoo viettävänsä lastensa kanssa aikaa yli neljä tuntia viikonloppuna. 2-3 tuntia lasten kanssa viettää viikonloppuna yksi vastaaja. Yksi vastaajista viettää aikaansa lasten kanssa 3-4 tuntia. Miesvastaajista kaksi viettää lastensa kanssa aikaa yli neljä tuntia. Yksi vastaajista viettää aikaa 2-3 tuntia. Tutkimuksen tuloksen saatuaani oli mukava huomata, kuinka miesvastaajista kaksi viettää aikaa lapsensa kanssa yli neljä tuntia viikonloppuna ja arkena myös 2-3 tuntia. Naisvastaajien tulos ei yllättänyt, koska ajattelin, että naisista suurin osa viettää lasten kanssa aikaa yli neljä tuntia. Pääasiassa vanhemmat viettävät aikaa lapsensa kanssa sekä arkena että viikonloppuna mielestäni riittävästi.

Tutkijat ovat tutkineet, että perinteiset roolimallit vaikuttavat edelleen perheissä. Etenkin ensimmäisen lapsen syntyessä nainen huolehtii lapsen- ja kodinhoitoon liittyvistä asioista ja isä keskittyy tuomaan leivän pöytään eli pitämään huolen perheen elannosta. Ennen lapsen syntymää naisen ja miehen roolit ovat voineet

olla tasa-arvoiset. (Haapakoski & Silvén 2010: 106.) Tämä voi vaikuttaa myös siihen, että arkena naiset viettävät enemmän aikaa lasten kanssa.

11.4 Asioita, jotka vaikuttavat yhteisen ajan määrään

Asioista, jotka vaikuttavat vanhempien ja lasten väliseen yhteiseen aikaan teemoina esiin nousevat työ, harrastukset sekä ajanjakaminen perheessä ja siihen liittyvät ongelmat. Tyypillisimmin vastanneet vanhemmat totesivat, että työ vaikuttaa yhteisen ajan määrään. Vastanneista henkilöistä 63 % (12/19) toteaa, että työ vaikuttaa eniten yhteisen ajan määrään. Toinen tärkeä teema on harrastukset. Harrastukset mainittiin seitsemässä vastauksessa. Näin ollen 37 % vastanneista toteaa, että harrastukset vaikuttavat perheen yhteiseen aikaan. Kolmantena teemana esille nousi ajanjakaminen perheessä ja siihen liittyvät ongelmat. Ajanjakaminen ja siihen liittyvät ongelmat koettiin vaikuttavan perheen yhteiseen aikaan viidessä vastauksessa. Näin ollen 26 % vastanneista kokee ajanjakamisen vaikuttavan yhteiseen aikaan perheenä.

Työhön vanhemmat liittyvät sekä ansiotyön että kotityöt. Ansiotyö mainittiin kymmenessä vastauksessa ja kotityöt kahdessa vastauksessa. Näin ollen työllä on suuri vaikutus perheen yhteiseen aikaan. Harrastuksiin vanhemmat puolestaan liittyvät sekä vanhemman omat, lasten omat että perheen yhteiset harrastukset. Vanhemman omia harrastuksia ajatellen vastaukset vaihtelivat. Yksi vanhempi totesi, että käy lenkillä säännöllisesti useamman kerran viikossa, kun toinen vanhempi totesi, ettei aika riitä omille harrastuksille. On kuitenkin tärkeää, että vanhempi pääsisi välillä irrottautumaan kotiarjesta ja harrastamaan omia harrastuksia. Näin harrastukset toisivat vaihtelua myös vanhemman arkeen ja auttaisivat vanhempaa jaksamaan myös kotona. Näiden kahden esille nousseen teeman lisäksi kolmantena teemana esille nousi ajankäyttö ja siihen liittyvät ongelmat. Vanhemmista yksi totesi olevansa väsynyt, joka vaikuttaa lapsen kanssa vietettävään aikaan. Yhteiseen aikaan voidaan katsoa vaikuttavan myös se, ovatko perheet eronneet. Kahden perheen lapset ovat joka toinen viikonloppu toisella vanhemmalla. Näin ollen vanhempi ei vietä aikaa joka toinen viikonloppu

niin paljon lasten kanssa, kun lapset ovat toisella vanhemmallaan. Vastaajista yksi myös toteaa, että aika ei riitä tasapuolisesti kaikille perheessä, koska toinen vaatii enemmän kuin toinen. Yksi vanhempi toteaa puolestaan antavansa kaiken aikansa lapselleen.

Tutkimustulos oli mielestäni odotettu. Aiempien tutkimusten valossa odotin, että työ on suurin syy ajan vähyydelle, koska työ ja perhe-elämän yhteensovittaminen on ollut yhteiskunnassa paljon esillä. Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen voidaan katsoa vaikuttavan monelle eri elämän alueelle ja se vaikuttaa myös paljon perheen arkeen. Jyväskylän yliopistossa julkaistun Satu Nivalaisen tuoreen väitöskirjan *Essays on Family Migration and Geographical Mobility in Finland* mukaan perheet muuttavat usein miehen työn perässä (Verkkouutiset 2010). Tähän ei vaikuta se vaikka perheen nainen olisi korkeasti koulutettu. Yhtenä syynä tähän nähdään miesten parempi palkka (Helsingin Sanomat 2010).

Harrastuksista etenkin lasten harrastukset ja niiden tarve ovat aiheuttaneet julkisuudessa paljon keskustelua. On keskusteltu, tarvitseeko alle kouluikäinen lapsi harrastuksia ja kuinka paljon. Joillakin alle kouluikäisillä lapsilla voi olla jo useita harrastuksia, vaikka lapsi ei välttämättä osaa itse kertoa, millaisia harrastuksia kaipaa ja mihin haluaa osallistua. Tähän voi vaikuttaa se, että vanhemmilla voi olla tarve toteuttaa omia lapsuuden aikaisia harrastustoiveitaan omien lastensa kohdalla. Lastenpsykiatri Janna Rantala toteaa, että jos harrastukset eivät kuormita lasta liikaa, vaan kiinnostavat lasta, niin ne tukevat lapsen kehitystä (Rantala 2009). Rantalan mukaan lastenpsykiatri Jari Sinkkonen on puolestaan todennut lasten harrastuksista, että ”On suuri vaara, että lapsi, jolla ei ole yhtään harrastusta kehittyy onnelliseksi ja tasapainoiseksi ihmiseksi.” (Rantala 2009). Näin ollen vanhemmilla on miettimistä, että harrastavatko heidän lapsensa jotain ja jos niin mitä.

Lasten harrastuksia ja perheen ajankäyttöä miettiessään vanhemmat eivät kuitenkaan saa unohtaa omia harrastuksiaan. Vanhempien omat harrastukset ovat tärkeitä ajatellen vanhempien omaa jaksamista. Vanhempien on myös hyvä välillä

irrottautua perheen arjesta. Perheen yhteisen ajan kannalta on myös perheen yhteiset harrastukset tärkeitä. Itselläni on kuitenkin käsitys, että nykyisin ei välttämättä enää ole niin yleistä, että perheet harrastavat yhdessä. Pikemminkin perheiden pitäisi enemmän harrastaa yhdessä. Yhteisten harrastusten kautta perhe viettää aikaa yhdessä ja harrastuksen ollessa kaikille mieleinen, se tuottaa iloa ja voi kasvattaa perheen yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Eronneita perheitä ajatellen vanhempien aikaan lasten kanssa vaikuttaa suoraan se, onko lapsi välillä toisen vanhemman luona. Toisen vanhemman yhteiseen aikaan lapsen kanssa se vaikuttaa vähentävästi, mutta lapselle on kuitenkin tärkeää viettää aikaa molempien vanhempien kanssa.

11.5 Kokevatko vanhemmat yhteistä aikaa olevan riittävästi

Vanhemmat voivat viettää lastensa kanssa riittävästi aikaa, mutta voivat kokea asian erilaisilla. Hieman tämän suuntaisesti kävi tutkimani päiväkodin lasten vanhemmilla. Vanhempien ajankäytöstä voi todeta, että suurin osa heistä viettää aikaa riittävästi, kuten jo aiemmin totesin ja kuten heidän ajan käytöstään voi todeta. Kysyttäessä kokevatko he aikaa olevan riittävästi, vanhemmista 47 % (9/19) totesi viettävänsä aikaa lapsensa kanssa hieman liian vähän. Sopivasti lasten kanssa aikaa kokee viettävänsä 42 % (8/19) vastaajista. Liian vähän aikaa kokee viettävänsä 11 % (2/19). Näin ollen vanhemmat voivat aikaluokituksen mukaan viettää aikaa riittävästi, mutta oma tunne asiasta voi kuitenkin olla eri, kuin mitä luokitus antaa ymmärtää.

Pyysin vanhempia kertomaan, mitkä asiat vaikuttavat siihen, jos he kokevat aikaa olevan hieman liian vähän tai liian vähän. Näin ollen vanhempia, jotka kokivat aikaa olevan sopivasti, ei pyydetty kertomaan, mitkä asiat siihen vaikuttavat. Ajan vähyyttä pohdittaessa, teemoista tärkeimpänä nousee esille kaksi asiaa: työ ja vapaa-aika. Työ nousi esille tärkeimpänä teemana myös edellisessä kohdassa, jossa vanhemmat pohtivat asioita, jotka vaikuttavat yhteisen ajan määrään. Ajatellen ajan vähyyttä työ mainitaan teemana seitsemässä vastauksessa. Näin

ollen 37 % vanhemmista kokee työn vaikuttavan ajan määrään. Työhön vanhempi liittyy myös kotityöt, joka mainittiin yhdessä vastauksessa. Toisena teemana vanhempien vastauksista nousee esille vapaa-aika, johon liittyviä vastauksia on neljä kappaletta eli 21 %. Vapaa-aikaan vanhemmat liittävät harrastukset sekä vanhemman opiskelut. Vanhemmista yksi kokee, että ajanpuutteeseen vaikuttaa perheen erityislapsen. Eron mainitaan myös olevan syynä siihen, kokeeko yhteistä aikaa olevan riittävästi, sillä lapset ovat joka toinen viikonloppu toisella vanhemmalla. Yksi vastaajista toteaa myös oman saamattomuuden olevan syynä siihen, että kokee viettävänsä lapsen kanssa liian vähän aikaa. Näitä kaikkia edellä mainittuja asioita mainittiin kerran. Näin ollen työ erottui ainoana selkeänä vastauksena muista. Ajanpuutteeseen voi vaikuttaa ulkoapäin tulevat asiat, esimerkiksi työt ja harrastukset, mutta myös vanhemman oma saamattomuus voi siihen vaikuttaa. Omaan saamattomuuteen voi myös toiminnallaan vaikuttaa, mutta esimerkiksi työt eivät ole niin helposti muutettavissa.

Verrattuna Lastenklonikoiden Kummit ry:n teettämään tulokseen tutkimani päiväkodin lasten vanhemmat tuntevat viettävänsä enemmän aikaa lastensa kanssa kuin Kummien teettämän kyselyn mukaan. Kummien kyselyn mukaan 71 % kokee viettävänsä lasten kanssa aikaa liian vähän. (Lastenklonikoiden Kummit ry 2008.) Oman tutkimuksen mukaan tutkimani päiväkodin vanhemmista noin puolet (47 %) kokee viettävänsä aikaa liian vähän. Sopivasti aikaa kokee viettävänsä lähes saman verran eli 42 %. Näin ollen tutkimani päiväkodin vanhemmilla vastaukset eivät eronneet paljon keskenään vaan vanhempia, jotka kokevat viettävänsä aikaa sopivasti ja hieman liian vähän oli lähes saman verran. Vastausero oli vain yksi vastaus. Tähän voi vaikuttaa pieni vastausprosentti. Mikäli vastaajia olisi ollut enemmän, olisivat tulokset voineet erota selkeämmin toisistaan.

11.6 Hyvittävätkö vanhemmat ajan puutetta lapsille?

Tutkimukseen vastanneista vanhemmista voi todeta, että he viettävät lasten kanssa aikaa riittävästi. Lasten kanssa haluttaisiin kuitenkin viettää enemmän aikaa.

Vanhemmista 74 % (14/19) kokee, että he haluaisivat viettää lapsensa kanssa enemmän aikaa. Ajan puutetta puolestaan hyvittävät lapsille 17 % (3/19) vastanneista vanhemmista. 83 % (15/19) vanhemmista kokee, että he eivät hyvitä ajan puutetta lapsille. Yksi vanhemmista ei ollut vastannut tähän kysymykseen. Näin ollen vanhemmat haluaisivat viettää lastensa kanssa enemmän aikaa, mutta ajan puutetta ei kuitenkaan paljon hyvitetä lapsille.

Pyysin vanhempia, jotka hyvittävät aikaa lapsille, kertomaan, millä tavoin he aikaa hyvittävät. Teemana esille nousi se, että aikaa hyvitetään yhteisistä säännöistä luistamalla. Vanhemmat, jotka hyvittävät ajan puutetta lapsille, hyvittävät aikaa esimerkiksi siten, että lapsi saa pelata pelikonsolilla, jos vanhemmalla ei ole aikaa lapselle. Vanhemmat hyvittävät aikaa myös hellyyden osoituksilla sekä herkuttelulla arkisin. Myös nukkumaan menoajoista laistetaan.

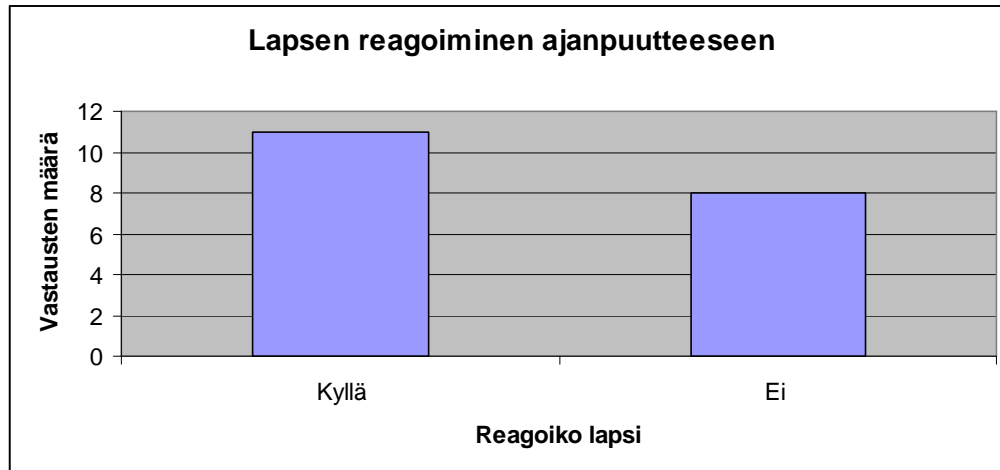
Verrattuna Kummien teettämään tutkimukseen erona on se, että tutkimani päiväkodin vanhemmat eivät hyvitä ajan puutetta ostamalla lapselle jotain. Kummien tutkimuksen mukaan ajanpuutetta hyvitetään erilaisilla tavaroilla. (Kummit 2008). Tutkimani päiväkodin vanhemmista osa hyvittää ajanpuutetta olemalla läsnä lapsen kanssa esimerkiksi hellyyttä osoittamalla ja osa laistaa sovituista säännöistä. Näin ollen lapselle tehdään ns. hyvä mieli osoittamalla hellyyttä ja laistamalla säännöistä, mutta hyvää mieltä lapsi ei saa siten, että hänelle ostetaan uusi tavara.

11.7 Lasten reagoiminen ajanpuutteeseen

Tutkimukseen vastanneista vanhemmista hieman yli puolet (11/19) totesi, että lapset reagoivat ajan puutteeseen.

Taulukko 6.

Lapsen reagoiminen ajanpuutteeseen

Vastanneista vanhemmista 58 % (11/19) kokee, että lapset reagoivat ajanpuutteeseen. Teemat jakaantuivat tässä kysymyksessä kolmeen eri asiaan: kiukutteluun, huomion hakemiseen ja levottomuuteen. Kiukuttelun ja huomion hakemisen teemoissa vastauksia oli yhtä paljon.

Ajan puute näkyy lapsissa esimerkiksi kiukuttelun kautta. Kiukuttelu mainitaan teemana neljässä vastauksessa. Suurin osa vanhemmista toteaa, että lapset kiukuttelevat, kun aikaa ei ole tarpeeksi. Toisena teemana mainitaan se, että lapset hakevat huomiota. Huomionhakuisuus mainitaan myös neljässä vastauksessa. Huomiota haetaan esimerkiksi typerillä tempuilla, mutta myös siten, että lapsi haluaa vain olla vanhemman sylissä. Kolme vastaajista toteaa, että lapset ovat levottomia ja voivat tehdä typeriä tempuja. Myös iltatoimien tekemisessä voi esiintyä vaikeuksia. Nukkumaan meno voi myös viivästyä. Eräs vanhemmista toteaa, että lapsi voi kertoa vanhemmalle, ettei vanhempi rakasta häntä. Eron kokeneissa perheissä ajanpuute voi näkyä siten, että lapsella on jatkuva ikävä toista vanhempaa. Äidin luona ikävöidään isää ja isän luona äitiä.

Vastausten perusteella voi todeta, että lapset tiedostavat sen, jos vanhempi ei ole läsnä ja aikaa ei ole tarpeeksi. Lapsi kaipaa aikuisen läsnäoloa. Olemalla läsnä lapsen kanssa toteutuu myös vuorovaikutus perheessä. Teoriaosassa totesin, että perheen vuorovaikutuksen voidaan katsoa perustuvat kolmeen erilaiseen arvoon. Nämä arvot ovat: ”sinä, lapsi, olet tärkeä. Minä, vanhempi, olen tärkeä sekä meidän perheemme on tärkeä.” (Jarasto & Sinervo 1997: 136). Ajan puutetta miettiessä ihminen voi kuitenkin korostaa asiaa liikaa ja asia voi tuntua suuremmalta kuin se oikeasti on. Yksi vanhemmista toteaa hyvin, että aina ajanpuute ei ole niin suurta kuin miltä se itsestä joskus tuntuu.

11.8 Lapsen kanssa vietettävä aika

Vanhemmat kertovat tekevänsä lastensa kanssa normaaleja arkisia asioita. Teemoina vanhempien vastauksista voi löytää toiminnan, sekä sisällä että ulkona sekä läsnäolon. Ulkoilu on vanhemmille ja lapsille mieluinen yhteinen asia ja se mainitaan 11 vastauksessa. Lasten kanssa ulkoileminen tarjoaa mahdollisuuden moneen mukavaan yhteiseen tekemiseen. Leikkiminen korostuu teemana kuudessa vastauksessa kuten myös lukeminen. On tärkeää, että vanhempi kannustaa lasta leikkimään ja leikkii lapsensa kanssa, jotta lapsi oppii leikkimään. Nykyisin on ollut esillä kuinka lapsuus lyhenee ja kaikki lapset eivät välttämättä enää osaa leikkiä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010). Vanhassa sanonnassa todetaan, että leikki on lapsen työtä ja on huolestuttavaa, kun kaikki lapset eivät osaa leikkiä. Leikkimisen kautta lapsi voi ilmaista monia erilaisia tunteita, mitä ei välttämättä osaa sanoa. Aikuinen voi ne tunteet leikin kautta havaita. Lukemisen avulla lapsi voi olla lähellä vanhempansa ja lapsi kehittyy kielellisesti. Toimintaan voi liittää myös kotityöt, joka voidaan nähdä yhteisenä mukavana tekemisenä. Vanhemmat voivat tehdä lapsen kanssa esimerkiksi ruokaa yhdessä. Yhdessä lasten kanssa myös pelataan, piirretään ja askarrellaan. Lasten kanssa katsotaan myös lastenohjelmia sekä piirrettyjä.

Läsnäolon merkitys korostuu teemana viidessä vastauksessa. Muutama vanhempi kertoo juttelevansa yhdessä lasten kanssa. Juttelu ja jokapäiväisten kuulumisten

vaihtaminen on perheissä tärkeää, jotta jokainen tietää, missä mennään. Yksi vanhemmista kertoo pussaavansa, halaavansa ja hössöttävänsä paljon lastensa kanssa. Yksi vanhemmista kertoo puolestaan joskus vain olevansa lähekkäin lapsen kanssa tai touhuavansa itse siinä sivussa jotain ja lapsi leikkii vieressä. Yksi vastaaja ilmoitti, että he ruokailevat yhdessä. Samaan ruokapöytään kokoontuminen edes kerran päivässä on tärkeä perheen yhteinen hetki.

”Pelataan pelejä, tehdään palapelejä, piirretään, potkitaan palloa, katsotaan lastenohjelmia.”

”Ulkoilemme, teemme arjen asioita, luemme kirjoja, katsomme elokuvia, ruokailemme, juttelemme, siivoamme.”

”Paljon ihan tavallista arkista olemista. Piirtämistä, leikkimistä, kauppakäyntiä ja ulkoilua.”

”Ulkoilu, saunominen, harrastukset, yhdessä ruokailu.”

Vanhempien vastauksissa toteutuu hyvin teoriaosuudessa esittämäni perheen ajan jakautuminen laatu-aikaan ja ”ei mitään erikoista tai ollaan vaan aikaan”. Nykyisin laatu-aika on jäämässä arkisen ajan jalkoihin (Rönkä & Kinnunen 2002: 44). Laatu-aikaa viettämällä vanhemmat tekevät lastensa kanssa yhdessä asioita esimerkiksi juttelevat ja tekevät ruokaa. Laatu-aikaa annetaan myös pussailun ja halailun kautta. Laatu-aikaan voi sanoa kuuluvan myös sen, että on lähekkäin lapsen kanssa. Yllä olevat tavat, miten vanhemmat viettävät, aikaa lastensa kanssa, osoittaa kuitenkin myös sitä, että laatu-aikaa vietetään paljon lasten kanssa. Mielestäni tutkimukseeni osallistuneet lasten vanhemmat viettävät yllättävän paljon laatu-aikaa lastensa kanssa ja näin ollen kumoavat väitteen, että laatu-aika olisi jäämässä arkisen ajan jalkoihin. (Rönkä & Kinnunen 2002: 44). Arkiseen aikaan kuuluu se, että tehdään normaaleja asioita, mutta laatu-aikaa vietetään lasten kanssa tekemällä asioita yhdessä. Yhdessä huolehditaan kodin askareista

esimerkiksi kotitöitä tehden. Lapsi viettää arkista aikaa myös leikkimällä itse, mutta vanhempi on paikalla ja tekee siinä samalla jotain muuta.

11.9 Ajan viettäminen lasten kanssa kuluneella viikolla

Kyselyssä pyysin vanhempia miettimään kulunutta viikkoa ja sitä, miten he ovat kuluneella viikolla viettäneet aikaa lastensa kanssa. Suurin osa vanhemmista vastasi kysymykseen samalla tavalla kuin kysymykseen, miten he yleensä viettävät aikaa lastensa kanssa. Teemoina korostuivat ajan viettäminen yhdessä jossain muualla kuin kotona sekä arkiset asiat. Ajan viettäminen yhdessä lasten kanssa jossain muualla kuin kotona korostui kymmenessä vastauksessa. Lasten kanssa oli käyty kyläilty esimerkiksi mummolassa, käyty eläinpuistossa, reissattu sekä vietetty kevätjuhlia. Kyselyn ajankohtana oli kesän alku, joten muutama perhe mainitsi, että perhe on myös viettänyt kevätjuhlia. Kesän alussa moni vanhemmista oli tehnyt yhdessä lapsen kanssa myös pihatöitä.

Lasten kanssa oli tehty myös arkisia asioita. Arkiset asiat korostuivat teemana viidessä vastauksessa. Lasten kanssa vanhemmat olivat yhdessä ulkoilleet, katsoneet lastenohjelmia, tehneet kotitöitä sekä lukeneet. Vanhemmat mainitsivat arkiset asiat samanlaisiksi kuin kysymyksessä, miten vanhemmat yleensä viettävät aikaa lasten kanssa.

Miesvastaajista eräs totesi, että hän on viettänyt paljon aikaa lapsen kanssa, koska on isyyslomalla. Yksi vanhemmista puolestaan totesi, että hän viettää lastensa kanssa paljon aikaa, koska hän on koko ajan lasten kanssa kotona. Vanhemmista yksi valottaa vastauksessaan perheen ajankäyttöä arki-iltaisina, sillä vanhempi kertoo, että klo 17–18 he katsovat lastenohjelmat ja juttelevat päivän tapahtumista. Perheessä päivittäinen kuulumisten vaihtaminen on mielestäni tärkeää, jotta jokainen tietää, että missä mennään. Yhden vastaajan vastaus erosi toisista vastaajista, sillä hän totesi, ettei ollut viettänyt lapsen kanssa ollenkaan aikaa, koska hänellä oli ollut menoja. Näin toiset vanhemmat olivat viettäneet

lasten kanssa paljon aikaa ja tehneet erilaisia asioita, mutta yhdellä vanhemmista aikaa ei ollut lapselleen ollenkaan.

11.10 Millaista aikaa lapsi toivoo vanhemmilta?

Kysymyksessä millaista aikaa lapsi toivoo vanhemmalta, teemana korostuivat läsnäolo sekä kahdenkeskinen aika lapsen ja vanhemman välillä. Tutkimukseen vastanneista vanhemmista 32 % totesi, että lapset toivovat vanhemmilta läsnäoloa. Vanhempien läsnäolon tärkeys korostui teemana kuudessa vastauksessa. Yksi vastaajista totesi, että jos vanhempi on aidosti läsnä ja kiinnostunut, niin melkein kaikki tekeminen on mukavaa. Yksi vanhemmista puolestaan kiteytti asian siten, että tärkeää on siinä hetkessä oleminen ja olla mukana oikeasti eikä tehdä samalla jotain muuta.

Toisena tärkeänä teemana korostui kahdenkeskinen aika. Kahdenkeskinen aika korostui viidessä vastauksessa. Lapset kaipaavat vanhempien huomiota, joka korostui myös siinä, miten lapset reagoivat ajanpuutteeseen. Ajanpuutteeseen lapset reagoivat muun muassa huomionhakuisuudella. Viettämällä kahdenkeskistä laatu-aikaa lapsi saa vanhemmalta kaipaamaansa huomiota. Lapset toivovat vanhemmilta myös leikkimistä, pelaamista sekä lukemista yhdessä. Myös rauhallista kotona oloa sekä tavallisia arjen juttuja toivotaan. Useasta vastauksesta käy myös ilmi, että lapset eivät toivo mitään erityisiä aktiviteetteja. Riittää, että lapset ovat yhdessä vanhempiensa kanssa ja jotain kivaa tehdään.

Lapsen kanssa ei kuitenkaan tarvitse viettää kaikkea aikaa. Tärkeää on antaa aikaa myös omalle itselle sekä puolisolle. Vastanneista vanhemmista 68 % (13/19) toteaaakin, että välillä kaipaa myös omaa aikaa. Vastanneista 32 % (6/19) oli puolestaan sitä mieltä, että omaa aikaa on riittävästi. Vanhemmuudelle on myös normaalia se, että kaipaa omaa aikaa. Omaa aikaa ja myös yhteistä aikaa puolison kanssa on tärkeää järjestää ja on tärkeää, että tarvittaessa saa aikaa järjestettyä. Tässä korostuu myös lähipiirin merkitys. Vanhemmilla voi myös olla huono omatunto, mikäli eivät ole aina lapsensa kanssa. Savon Sanomissa julkaistun

artikkelin mukaan jopa viisi minuuttia päivässä voi kuitenkin antaa lapselle tunteen siitä, että hänestä välitetään (Savon Sanomat 2008).

11.11 Läsnaolon merkitys lapselle ja vanhemmalle

Kysymyksessä, mitä läsnäolo merkitsee lapselle ja vanhemmalle, teemana esille nousivat läsnäolo sekä turvallisuus. Turvallisuus mainittiin teemana neljässä vastauksessa. Seuraavat sitaatit on otettu vanhempien vastauksista kuvaamaan teemaa turvallisuus.

”Lapsi kokee turvallisuutta ja omaksuu arvomaailmaa. Itse tunnen lasta paremmin ja nautin hänen kehityksensä seuraamisesta. ILOA!”

”Lämpöä, turvallisuutta, mukavia muistoja.”

Vanhemmat toteavat läsnäolon olevan tärkeää sekä vanhemmalle että lapselle. Läsnaolon tärkeys mainittiin 42 % (8/19) vastauksissa. Läsnaolon kerrotaan merkitsevän rakkautta, rajoja, huolenpitoa, hyväksymistä sekä turvallisuutta.

”Onhan se tärkeää. Tulee hyvä mieli, kun on oltu yhdessä.”

”Kaikkein tärkeintä molemmille.”

On tärkeää, että lapsi kokee turvallisuuden tunnetta ollessaan yhdessä vanhempiensa kanssa. Viettämillä aikaa yhdessä saa myös olla ja tehdä asioita yhdessä. Läsnaolo merkitsee myös sitä, että on paikalla ja saatavilla, jos lapset tarvitsevat jotain. Yksi vanhempi toteaa, että ulkoilu yhdessä on mukavaa, koska vanhempi on laiska leikkijä. Näin ollen jokainen vanhempi on erilainen ja voi etsiä omasta vanhemmuudestaan vahvuuksia ja kehittämisalueita.

Läsnäolo lisää myös perheen yhteenkuuluvuutta. Läsnäolo luo lämpöä sekä mukavia muistoja. Yksi vanhemmista toteaa, että läsnäololla lapsi omaksuu arvomaailmaa. Vanhempi toteaa myös, että läsnäololla lapsen kanssa vanhempi oppii myös tuntemaan lastaan paremmin sekä saa nauttia lapsen kehityksen seuraamisesta. Yksi vanhemmista toteaa, että läsnäolo merkitsee iloa. Se merkitsee myös hyvää oloa molemmille ja luo lapselle tunteen siitä, että vanhempi rakastaa, kuuntelee ja on läsnä. Yksi vanhemmista toteaa, että tulee hyvä mieli, kun on ollut yhdessä lapsen kanssa. Lapsen kanssa on tärkeää viettää aikaa yhdessä, mutta yksi vanhemmista myös toteaa, että välillä kaipaa myös rauhallista iltapäivää itsekseen. Näin ollen myös vanhemman oma aika on tärkeää ja sitä on hyvä järjestää.

Läsnäolon merkitystä pohdittaessa yksi vanhemmista toteaa mielestäni melko tyhjentävästi, että läsnäolo on tärkeintä maailmassa. Se on aikaa, joka ei koskaan palaa. Se tuo turvaa ja vaikuttaa lapsen minäkuvaan. Kun kysyin vanhemmilta, että kokevatko he olevansa lasten kanssa läsnä myös henkisesti eikä pelkästään fyysisesti, niin kaikki totesivat, että he ovat läsnä myös henkisesti. Yksi vastaaja totesi, että ei ole läsnä henkisesti. Yksi vastaaja oli puolestaan vastannut molempiin kohtiin. Tässä kysymyksessä minulla olisi voinut olla enemmän vastausvaihtoehtoja, sillä jotkut vanhemmista olivat todenneet, että välillä tuntuu myös siltä, ettei aina ole läsnä henkisesti.

Kasvatustieteiden maisterin Päivi Koiviston väitöskirjan mukaan aikuisen aito läsnäolo vahvistaa lapsen itsetuntoa. Päiväkoti-ikäisenä lapsi alkaa rakentaa itsetunnon pohjaa. Kiireetön yhdessä olo on lapselle tärkeää, mutta eniten lapsille merkitsevät normaalit arkiset asiat yhdessä vanhempien kanssa. (Koivisto 2007.) Tavallisten, arkisten asioiden merkitys korostui myös tutkimukseeni vastanneiden vanhempien vastauksissa.

11.12 Unelmaviikon viettäminen lapsen kanssa

Kyselyssä halusin tiedustella vanhemmilta myös sitä, miten he viettäisivät lapsensa kanssa unelmaviikkoa ja mitä he silloin tekisivät. Teemana unelmaviikon viettämisessä korostui loma ja yhdessäolo. Kyselyyn vastanneista vanhemmista 47 % (9/19) vastasi, että unelmaviikko olisi loma jossakin, joko mökillä tai ulkomailla.

”Oltaisiin koko perhe pois kotoa. Rentouduttais viikko jossain mökillä. Pelattais, leikittäis, saunottais ja kaikkea ilman mitään kiirettä ja kellon tuijotusta.”

”Oltais yhteisellä lomalla etelässä lämmössä uiden, retkeillen, syöden jne.”

Yhdessäolo korostui puolestaan yli puolessa vastauksissa. 63 % vanhemmista mainitsee yhdessäolon, kysyttäessä unelmaviikon viettämisestä.

”Viettäisin kaiken ajan lasteni kanssa. Ulkoilisimme, kävisimme jossakin retkellä.”

”Nyt on juuri se viikko. Noin 12 tuntia päivässä leikkimistä ja värkkäystä.”

Näin ollen suurin osa vastaajista toteaa, että unelmaviikolla aikaa vietettäisiin yhdessä. Yksi vanhemmista totesi myös, että rentouduttaisiin ilman kiirettä ja kelloon tuijotusta. Eräs vanhempi puolestaan totesi, että unelmaviikolla saisi nukkua aamusta pitkään, mikä ei työviikolla ole mahdollista. Yksi vanhemmista vastasi myös, että unelmaviikkona lapsi olisi 3-4 tuntia sosiaalisissa tilanteissa kuin kotona, mutta suurimman osan päivästä kuitenkin kotona vanhempien kanssa. Unelmaviikolla vanhemmat pelaisivat ja leikkisivät lasten kanssa. Myös uiminen tuntuu olevan lapsille ja vanhemmille mieleistä yhteistä tekemistä, sillä

se toistui useissa vastauksissa. Yksi vanhemmista toteaa myös, että unelmaviikolla hän voisi antaa molemmille lapsille kahdenkeskistä aikaa.

Yhden vanhemman mukaan hän viettäisi unelmaviikolla lapsensa kanssa aikaa kymmenen tuntia päivässä. He tekisivät kaikkia tavallisia asioita tutulla päivärhythmillä. Eräs vanhempi puolestaan toteaa, että unelmaviikko lapsen kanssa olisi suunnilleen samaa kuin nyt. Yksi vanhempi toteaa, että unelmaviikolla lapsen kanssa vietettäisiin yhdessä puolet päivästä yhdessä touhuten. Vastaajan mukaan nykyisin se on mahdollista vain loma-aikoina. Vastaajista yksi puolestaan toteaa, että unelmaviikolla hän olisi töissä vain klo 9-14, jonka jälkeen yhdessä lapsen kanssa ulkoiltaisiin, leikittäisiin ja pelattaisiin.

Vastaushetkellä eräs vanhempi totesi viettävänsä unelmaviikkoa lapsensa kanssa. Unelmaviikolla vanhempi viettää aikaa lapsen kanssa 12 tuntia yhdessä leikkien ja värkäten. Erään vanhemman mukaan unelmaviikkoon kuuluu myös se, että lapsella on ikäistänsä seuraa. Unelmaviikolla yksi vanhemmista viettäisi kaiken aikansa lastensa kanssa. Vanhempien vastauksista voi todeta, että he tekisivät unelmaviikolla mukavia asioita yhdessä perheenä, mikä ei aina arkena ole mahdollista. Vastaajista yksi on eri linjoilla ja hänen mielestään unelmaviikko olisi suunnilleen samaa kuin nyt. Näin ollen myös arkena voi toteuttaa omaa unelmaviikkoaan eikä unelmaviikko aina välttämättä tarvitse suuria järjestelyjä osakseen.

11.13 Normaalin arkiviikon ja unelmaviikon ero

Viimeisenä kysymyksenä ennen vanhempien kommentteja kyselystä, kysyin miten vanhempien mielestä normaalin arkiviikon ja unelmaviikon eroa voisi kuroa umpeen. Lähes kaikki vanhemmat mainitsivat vastauksessaan työn. Työ korostui tärkeimpänä teemana seitsemässä vastauksessa. Eroa voisi kuroa umpeen vähentämällä töitä sekä vaihtamalla vuorotyön päivätyöhön. Työnantajalle voisi myös sanoa, ettei nyt pysty tekemään enempää töitä. Muutama vanhempi toteaa myös, että ero kuroutuisi umpeen jäämällä työttömäksi. Eräs vanhempi toteaa, että

arkiviikon ja unelmaviikon ero kuroutuu umpeen vuoden päästä, kun vanhemman opinnot päättyvät. Nyt hän kokee sen mahdottomaksi.

Yksi vanhemmista toteaa, että olemalla vielä enemmän henkisesti läsnä, kun on yhdessä lapsen kanssa, voisi eroa kuroa umpeen. Vanhempi jatkaa, että tunnit eivät ratkaise kaikkea. Yksi vanhemmista toteaa, että eroa voisi kuroa umpeen juhlistamalla arkea joskus. Erään vanhemman mielestä unelmaviikkoja ei saa olla liikaa. Nykyinen kuusi viikkoa yhteistä lomaa vuodessa on riittävä ja arki on kivaa sellaisenaan. Toinen vanhempi puolestaan kertoo, että arki ja loma eroavat toisistaan mikä on hyvä. Arjessakin on tylsät ja huippuhetkensä. Yksi vanhempi puolestaan toteaa, ettei hän tiedä miten eroa voisi kuroa umpeen. Kolme vanhempaa ei vastannut tähän kysymykseen.

11.14 Vanhempien ajatuksia kyselystä

Kyselyn lopussa pyysin vanhempia kertomaan, mitä ajatuksia lomakkeen täyttäminen heille toi. Vanhemmat saivat kertoa, oliko jokin kyselyssä odotusten mukaista tai yllättävää sekä antaa ruusuja ja risuja kyselystä. Saamani palautteet olivat puhuttelevia, kehittäviä sekä kannustavia. Yksi kyselyyn vastannut henkilö ei ollut antanut kyselystä palautetta.

Pääasiassa vanhemmat kokivat kyselyn puhuttelevana. Yksi vanhemmista totesi, että ”kyllä kolahti”. Kolme vastanneista vanhemmista totesi, että heidän pitäisi löytää enemmän aikaa perheelle, mutta muutama vanhempi oli sitä mieltä, että he ovat tyytyväisiä perheensä ajankäyttöön ja yhteiseen aikaan. Näin ollen kysely herätti ajatuksia vanhemmissa. Vanhemmista yksi oli myös sitä mieltä, että aihe on ajankohtainen, jota pitäisi säännöllisesti pohtia. Kehittämisideoina vanhemmat mainitsivat, että joissakin kysymyksissä vastausvaihtoehtoja olisi voinut olla enemmän sekä sen, että olisi pitänyt ottaa huomioon, onko perheessä yksi vai kaksi aikuista. Nämä kehittämisideat olen myös itse tiedostanut. Annetuista palautteista sain käsityksen, että vanhemmat olivat tosissaan miettineet kyselytutkimusta ja kysely oli herättänyt heissä ajatuksia. Kyselytutkimuksen

tekemisen voidaan katsoa olevan sinällään jo interventio ja toivon, että ajatuksia heräsi myös niissä vanhemmissa, jotka saivat kyselyn, mutta eivät siihen vastanneet.

”Kyllä kolahti. Liian vähän vietän aikaa lapseni kanssa. Kotona kuitenkin olen melkein aina eli olen paikalla, mutta se ei riitä.”

”Olen ollut itse jo tietoinen, että on liian vähän aikaa perheelle. Tämä kysely vahvisti asiaa.”

”Jäin miettimään, miksi ei otettu lainkaan huomioon, onko perheessä yksi vai kaksi aikuista.”

”Ajatuksena heräsi, että olen tyytyväinen perheemme tämän hetkiseen ajan käyttöön ja yhteiseen aikaan.”

12 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia, kuinka paljon vanhemmat viettävät aikaa päiväkotikiäisten lastensa kanssa. Etenkin tutkimuksen kannalta minua kiinnosti, onko aikaa riittävästi, koska mediassa on ollut paljon esillä, että perheet viettävät liian vähän aikaa yhdessä. Opinnäytetyöni suoritin kyselytutkimuksena. Lisäksi haastattelin opinnäytetyötä varten tutkimani päiväkodin johtajaa. Opinnäytetyöprosessin aikana olen käynyt keskustelua aiheesta monien eri tahojen kanssa mm. alalla työskentelevien että alaa opiskelevien henkilöiden kanssa. Nämä keskustelut ovat herättäneet ajatuksia myös tätä työtä tehdessä. Tutkimukseeni sain vastauksia 19 kappaletta. Vastausprosentti oli näin ollen 24 %. Aluksi ajattelin, että jättämäni aineistoa ajatellen (80 kpl) sain liian vähän takaisin vastauksia. Tutkimussuunnitelmassani olin ajatellut, että jos saan yhdestä päiväkodista liian vähän vastauksia, suoritan kyselyn myös toisessa päiväkodissa. Mielestäni tätä tutkimusta ajatellen sain kuitenkin riittävästi vastauksia ja kaikki saamani vastaukset olivat käyttökelpoisia. Pienen vastausprosentin myötä saamani tulos on suuntaa antava.

12.1 Tulosten tarkastelu

Vastaajista suurin osa oli naisia, joita vastasi 85 %. Miehiä vastanneista oli 15 %. Vastaajien ikä painottui naisilla 30–35 -vuotiaisiin ja miehillä 30 –vuotiaista yli 40 -vuotiaisiin. Päiväkoti-ikäiset lapset olivat pääasiassa 4-6 -vuotiaita. Päiväkoti-ikäisten lasten lisäksi yhdessätoista perheistä oli lisäksi muita lapsia.

Suurin osa vastanneista oli työssäkäyviä. Kokopäiväisesti naisista työskenteli 81 %. Vastanneista naisista yksi oli työtön, yksi kotiäiti ja yksi äitiyslomalla. Miehistä kaikki työskentelivät kokopäiväisesti, mutta vastaushetkellä yksi isä totesi olevansa isyyslomalla. Vuorotyötä naisista teki kaksi henkilöä ja miehistä yksi. Olin olettanut, että vuorotyötä tekeviä vastaajia olisi enemmän, joka heijastuisi myös perheen kanssa vietettävään aikaan, mutta vuorotyötä tekeviä oli yllättävän vähän. Muuten vastaajien kokopäiväinen työskentely yllätti itseni

positiivisesti, koska yhteiskunnallisessa keskustelussa on ollut esillä eri yritysten irtisanomiset ja lomautukset, joten ajattelin, että myös osa-aikaisesti työskenteleviä sekä työttömiä vastaajia olisi enemmän.

Tutkimani päiväkodin vanhemmat viettävät suhteellisen paljon aikaa lastensa kanssa. Ajan käytöllä ei ole merkittäviä eroja arkena ja viikonloppuna. Suurin osa naisista viettää sekä arkena että viikonloppuna lasten kanssa aikaa yli neljä tuntia. Miehillä vastauserot olivat selkeämmät ajatellen arkea ja viikonloppua. Mielestäni tutkimuksessani aika-asteikon olisi pitänyt olla eri arjelle ja viikonloppulle, kun se nyt oli sama. Aikaa perheelle ja muille asioille on yleensä enemmän viikonloppuna, kun töistä voi olla vapaata. Laajemmalla aika-asteikolla olisi saanut paremman kuvan ihmisten ajankäytöstä. Aika-asteikon ollessa laajempi ja mikäli vastaajia olisi ollut enemmän, olisi tuloksissa voinut näkyä räikeämpiä eroja.

Vanhempien vastauksista käy ilmi, että viikonloppuna aikaa vietetään enemmän lasten kanssa. Etenkin naisvastaajilla ero oli suurempi kuin miesvastaajilla, mitä osittain selittää se, että miesvastaajia oli vähemmän. Mukava yllätys itselleni oli, että miesvastaajat viettävät lasten kanssa arkeen verrattuna enemmän aikaa viikonloppuna. Alun perin ajattelin, että miehet viettäisivät vähemmän aikaa kuin naiset, mutta asia ei ollut näin. Molemmat vastaajat viettävät enemmän aikaa viikonloppuna. Sekä miesvastaajien että naisvastaajien vastaukset painottuivat viikonloppuna yli neljään tuntiin. Miesten ajankäyttöön voi vaikuttaa myös se, että miehet voivat tehdä esimerkiksi viikolla pidempää työpäivää kuin naiset ja lasten kanssa vietettävä aika on arkena näin pienempi. Viikonloppuna miesvastaajilla voi olla enemmän aikaa lapsille ja perheelle.

Vanhempien vastauksista käy ilmi, että pääasiassa perheen kanssa vietettävän ajan määrään vaikuttaa työ. Työ on ollut yleensä myös aihetta käsittelevissä muissa tutkimuksissa suurin syy perheen kanssa vietettävään yhteiseen aikaan ja myös sen vähyyteen. Vanhemmat mainitsevat muiksi syiksi mm. harrastukset sekä kotityöt. Harrastukseen vanhemmat luokittelevat perheen yhteiset, vanhemman

omat sekä lapsen omat harrastukset. Harrastuksista on ollut paljon keskustelua, että tarvitseeko päiväkotikäinen lapsi ollenkaan harrastuksia, vaan kuuluuko harrastukset lapsen elämään vasta sitten, kun lapsi osaa valita harrastuksen oman mielenkiintonsa mukaan. Jokaisella voi tästä aiheesta olla oma mielipide, mutta mielestäni on tärkeää, että lapsi saa itse valita oman harrastuksensa mielenkiintonsa mukaan. Huomioitavaa kuitenkin on, että harrastuksia ei ole liikaa, vaan lapsen elämään mahtuvat myös muut asiat esimerkiksi leikki ja yhdessäolo perheen kanssa.

Kysyttäessä vanhemmilta, viettävätkö he mielestään lapsensa kanssa aikaa riittävästi vastaukset menevät melkein tasan. Vastaaajista 47 % kokee viettävänsä aikaa hieman liian vähän, kun taas sopivasti aikaa kokee viettävänsä 42 % vastanneista. Liian vähän aikaa kokee viettävänsä 11 % vastanneista. Ne vanhemmat, jotka kokevat viettävänsä hieman liian vähän tai liian vähän aikaa lapsensa kanssa kertovat myös työn olevan yleisin syy tähän. Työ oli teemana yleisin myös kysyttäessä vanhemmilta, mikä vaikuttaa perheen kanssa vietettävän ajan määrään. Yhtenä syynä on myös ero, jonka myötä vanhemmat ovat joka toinen viikonloppu isällään.

Mielestäni pieneen eroon siinä, kokevatko vanhemmat viettävänsä aikaa sopivasti vai liian vähän, voi osaltaan vaikuttaa myös pieni vastausprosentti. Mikäli vastaajia olisi ollut enemmän, olisivat erot voineet erottua selkeämmin. Ajatellen perheen kanssa vietettävän ajan tärkeyttä on mukava huomata, ettei perheen kanssa liian vähän aikaa koe viettävänsä kuin 11 % vastanneista. Vanhemmista 68 % toteaa, että kaipaavat välillä omaa aikaa. On tärkeää, että vanhemmat järjestävät itselleen omaa aikaa, eikä kaikki aika mene perheelle. Jokainen tarvitsee riittävästi myös omaa aikaa ja ”hengitystilaa”. Yleisesti ottaen vanhempien vastaukset olivat samansuuntaisia, kuin kysyttäessä vanhemmilta asioista, jotka vaikuttavat yhteisen ajan määrään.

Lastenklirikoiden Kummien tutkimuksen mukaan vanhemmat hyvittävät lapsille ajanpuutetta esimerkiksi erilaisilla tavaroilla (Lastenklirikoiden Kummit ry 2008).

Opinnäytetyöni kyselyyn vastanneista vanhemmista suurin osa (83 %) toteaa, etteivät he hyvittää ajanpuutetta lapsilleen. Johtopäätöksenä voi vetää, että vanhemmat haluavat yhteistä aikaa lasten kanssa, mutta sitä ei korvata tavaroilla. Ne vanhemmat, jotka hyvittävät ajanpuutetta lapsille eivät tee sitä tavaroiden muodossa vaan enemmänkin luistavat sovituista säännöistä tai antavat lapselle hellyyttä. Ajanpuutteeseen lapsi ei näin totu saamaan esimerkiksi uusia leluja.

Yli puolet vastanneista vanhemmista toteaa, että lapset reagoivat ajanpuutteeseen. Yleisin lasten reagoititapa on kiukuttelu. Mikäli aikaa ei ole tarpeeksi, lapset hakevat myös huomiota ja voivat tehdä jotain tyhmiä temppuja. Näin lapset myös viestittävät vanhemmalle, että kaikki ei ole kunnossa. Ajanpuute voi myös joskus tuntua suuremmalta kuin mitä se oikeasti on, kuten eräs vanhemmista mielestäni hyvin totesi. Mielestäni ihminen voi monesti liioitella ja paisutella asioita ja ongelmia suuremmiksi kuin ne oikeasti ovat. Tuskin maailmassa on sellaista vanhempaa, joka ei joskus tuntisi viettävänsä lapsensa kanssa liian vähän aikaa, mutta monesti ongelma voi tuntua suuremmalta kuin se on.

Vastanneet vanhemmat kertovat viettävänsä lastensa kanssa arkisesti aikaa. Yhdessä lasten kanssa tehdään arkisia asioita. Tärkeää onkin, että vanhemmat ja lapset viettävät yhdessä aikaa. Näin myös lapsi oppii luottamaan ja tuntemaan vanhempaansa paremmin sekä myös vanhempi oppii tuntemaan lapsensa tarpeet sekä toiveet. Lasten kanssa vietetään sekä laatuaikaa että arkista aikaa. Se on mielestäni tärkeää, koska aika elämässä ei ole aina pelkkää laatuaikaa. Vastanneet vanhemmat viettävät yhdessä lasten kanssa aikaa lukemalla, leikkimällä, piirtämällä sekä pelaamalla. Yhdessä lasten kanssa tehdään myös kotitöitä sekä ruokaa. Lasten kanssa on hyvä tehdä pienestä pitäen kotitöitä yhdessä, jolla opetetaan lapselle tärkeitä peruselämisentaitoja sekä torjutaan uusavuttomuutta. Yhteiskunnallisessa keskustelussa on ollut esillä, kuinka nykynuoriso on uusavuttomia sekä pilalle passattuja. Tärkeää onkin, että vanhemmat pienestä pitäen opettavat lapsille kotityötaitoja sekä antavat lapsille luvan tehdä kotitöitä. Lapsi voi olla esimerkiksi siivoamisessa vanhemman apuna, vaikka lapsi ei osaisikaan niin tarkasti siivota. Tärkeää on, että saa tehdä eri asioita ja oppia siitä.

Kyselyssä kysyin vanhemmilta, miten he olivat viettäneet kuluneella viikolla lastensa kanssa aikaa. Kysymys meni osittain päällekkäin sen kanssa, miten vanhemmat viettävät lasten kanssa yleensä aikaa. Näin ollen vastaukset eivät eronneet paljon toisistaan. Kysymyksen vastauksissa näkyi kyselyn ajankohta alkukesä, sillä lasten kanssa oli tehty pihatöitä sekä vietetty kevätjuhlia. Yhden vastaajan vastaus yllätti, sillä hän ei ollut viettänyt lapsensa kanssa kuluneella viikolla ollenkaan aikaa, koska hänellä oli ollut menoja. Tämä kysymys toivottavasti herätti vastaajan miettimään perheen yhteistä aikaa ja sitä, että olisiko vanhempi menoista huolimatta jossain välissä ehtinyt viettää edes hetken lapsensa kanssa. Lapselle viikko on pitkä aika olla ilman vanhemman läsnäoloa.

Kysyttäessä vanhemmilta, millaista aikaa lapsi toivoo, suurin osa vanhemmista toteaa, että lapsi kaippaa vanhemmalta kahdenkeskistä läsnäoloa. Näin molemmat voivat antaa toisilleen 100 % läsnäolosta ja kuunnella oikeasti, mitä toinen haluaa kertoa. Yhteisen ajan ei tarvitse olla mitään sen kummallisempaa, vaan riittää, että on läsnä ja yhdessä vaikka pelataan jotain peliä. Siinä sivussa voi jutella kuulumisista. Lapset kaipaavat myös rauhallista kotona oloa. Kiireisessä yhteiskunnassa ei aina tarvitse olla menossa jonnekin, vaan viettää rauhassa aikaa kotona. Eräs vanhemmista toteaa myös, että vanhemman ollessa aidosti läsnä ja kiinnostunut melkein kaikki tekeminen on mukavaa. Voikin ajatella, että kaikkein tärkeintä lapselle on vanhemman läsnäolo. Vastanneet vanhemmat totesivat, että ovat läsnä myös henkisesti, ei pelkästään fyysisesti. Yhteiskunnallisessa keskustelussa on ollut myös esillä, että lasten ja nuorten toiveiden mukaan he odottavat eniten vanhemmilta kiireetöntä aikaa (Väestöliitto 2010). Näin ollen kiireetön kahdenkeskinen aika on tärkeää.

Saamani tulokset osoittavat, että läsnäolon merkitys on suuri sekä lapsille että vanhemmille. Läsnäolon kerrotaan merkitsevän rakkautta, rajoja, huolenpitoa, hyväksymistä sekä turvallisuutta. On tärkeää, että lapsi kokee turvallisuuden tunnetta ollessaan yhdessä vanhempansa kanssa. Läsnäolon kautta lapsi oppii myös elämän perusarvoja ja saa hyvän pohjan omalle kasvulle ja kehitykselle.

Läsnäolon kautta lapsi saa myös rakennuspalikoita ajatellen tulevaisuudessa lapsen omaa vanhemmuutta. Vanhempana voi peilata omia kasvuolosuhteitaan ja suhdetta omiin vanhempiinsa ja se voi vaikuttaa siihen, millaisen kasvun tarjoaa omalle lapselle.

Unelmaviikkoa perheet viettäisivät rentoutumalla jossain muualla kuin kotona, esimerkiksi ulkomailla tai mökillä. Näin ollen voi ajatella, että kotona on monesti ajatuksena kaikki kotityöt ja esimerkiksi kodin remontointiasiat eikä siellä osaa rentoutua, niin hyvin kuin mökillä, jossa ajatukset voi jättää kauas arkisista asioista. Näin ollen koti voi olla ihmiselle paikka, jossa arkiset ajatukset ovat mielessä eikä kotona osaa rentoutua tarpeeksi. Yleisesti ottaen unelmaviikolla vietettäisiin aikaa yhdessä perheenä ja tehtäisiin jotain mukavaa, mutta myös kahdenkeskistä aikaa annettaisiin lapselle. Suurin osa vastaajista kertoo, että unelmaviikon ja normaalin arkiviikon eroa voisi kuroa umpeen vähentämällä töitä. Näin ollen työ on selkeästi myös esteenä perheen kanssa vietettävän ajan määrässä sekä myös laadussa. Vanhemmat mainitsevat keinoiksi kuroa eroa umpeen mm. juhlistamalla arkea joskus sekä olemalla lapselle enemmän henkisesti läsnä. Vastauksista käy myös ilmi, että unelmaviikkoja ei saa olla liikaa. Näin ollen myös normaali arkielämä voisi mennä sekaisin eikä välttämättä osaisi nauttia enää unelmaviikoista tai tiedostaa mitä ne ovat, jos niitä olisi liikaa.

Lopuksi voidaan todeta, että tutkimani päiväkodin lasten vanhemmat viettävät perheensä kanssa riittävästi aikaa. Vastauksista saamani käsityksen mukaan perhe on kaikille myös tärkeä asia elämässä. Perheen kanssa vietettävän ajan esteenä on pääasiassa työ, joka vie perheeltä yhteistä aikaa. Yhteisen ajan puutteeseen lasten kerrotaan reagoivan kiukuttelun kautta. Suurin osa vanhemmista haluaisi myös viettää lastensa kanssa enemmän aikaa, mutta ajanpuutetta ei hyvitetä lapsille tavaroilla. Läsnäolon katsotaan olevan tärkeä asia sekä lapsille että vanhemmille. Suurin osa vanhemmista toteaa olevansa henkisesti läsnä lastensa kanssa, ei pelkästään fyysisesti. Lasten kanssa vietetään aikaa pääasiassa tekemällä arkisia asioita yhdessä.

12.2 Mitä tekisin tutkimuksessa toisin?

Tutkimuksen teossa tekisin toisin sen, että olisin aloittanut tutkimuksen teon kirjoittamalla teoriaosuuden ensimmäisenä. Nyt tein ensin kyselylomakkeet ja vasta sen jälkeen kirjoitin teoriaosuuden. Teoriaosuutta kirjoittaessani mieleeni tuli muutamia tärkeitä näkökulmia, joita olisin halunnut kyselylomakkeessa käyttää. Vanhemmilta saamani palautteen myötä olisin kysynyt myös sitä, onko perheessä yksi vai kaksi aikuista, mikä oleellisesti vaikuttaa perheen yhteiseen aikaan. Olisin myös voinut muotoilla kysymyksiä paremmin ja antaa enemmän vastausvaihtoehtoja. Osittain kysymykset menivät myös päällekkäin, joten osan kysymyksistä olisin voinut poistaa ja keksiä uusia kysymyksiä tilalle. Tutkimusmenetelmänä kyselylomake oli toimiva, koska vanhemmat vastasivat annettuihin kysymyksiin sekä vastaukset olivat asiallisia. Jos toteuttaisin tutkimuksen uudestaan, voisin aineistonkeruumenetelmänä käyttää myös perheiden haastattelua kyselylomakkeen sijaan. Aihe on mielestäni perheiden henkilökohtainen asia, mutta mikäli haastatteluun olisi suostuvaisia vanhempia, niin voisin sen toteuttaa. Haastattelulla voisi saada kattavamman kuvan perheiden ajankäytöstä sekä yhteisestä ajasta.

12.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimukseni kohdistui vanhempien näkökulmaan perheen yhteisestä ajasta. Jatkotutkimusehdotuksena näen, että aihetta voisi tutkia myös lapsen maailmasta käsin eli tutkia, mikä on perheen yhteisen ajan merkitys lasten näkökulmasta ja kysyä lapsilta asiasta. Aihetta olisi mielenkiintoista tutkia myös siinä valossa, että onko perheen yhteisellä ajalla alueellisia eroja. Esimerkiksi kuinka paljon perheet viettävät yhteistä aikaa Etelä-Suomessa verrattuna Pohjois-Suomeen. Perheen yhteistä aikaa ja sen merkitystä voisi tutkia myös eronneiden perheiden kannalta eli miten ero vaikuttaa perheen yhteiseen aikaan, kun vanhempia perheessä on yksi ja toinen vanhempi asuu muualla.

LÄHDELUETTELO

Apu. 15.4.2010. Hei, hellitä vähän! Sini Kaipainen. s. 32–33.

Daily Mail 2006. 19-minutes -How Long Working Parents Give Their Children. [online]. [viitattu 11.10.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-396609/19-minutes--long-working-parents-children.html>>

Haapakoski, Maija & Silvén, Maarit (2010). Vauvan vuorovaikutus isän ja äidin kanssa. Teoksessa Varhaiset ihmissuhteet. Polku lapsen suotuisaan kehitykseen. Silvén, Maarit (toim.) Minerva Kustannus Oy. Saarijärvi 2010. s.91–110.

Helsingin Sanomat 2010. Tutkimus: Perhe muuttaa yhä miehen työn perässä. Julkaistu 23.9.2010. [online]. [viitattu 5.10.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Tutkimus+Perhe+muuttaa+yh%C3%A4+miehen+ty%C3%B6n+per%C3%A4ss%C3%A4/1135260364754>>

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.

Iltalehti 2010. Syntyvyys Suomessa ennätyskorkealla. Julkaistu 15.4.2010. [online]. [viitattu 13.8.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: http://www.iltalehti.fi/perhe/2010041511478802_pr.shtml>

Jallinoja, Riitta 2000. Perheen aika. Keuruu: Otava.

Jarasto, Pirkko & Sinervo, Nina 1997. Alle kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus.

Koivisto, Päivi 2007. Aikuisen läsnäolo vahvistaa lapsen itsetuntoa. Jyväskylän yliopisto. [online]. [viitattu 1.10.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2007/08/tiedote-2009-10-01-19-42-19-937466>>

Keppe Simula Suely M. 1992. Att Möta Barnet. Proton Publishing House, Inc.

Kivijärvi, Saila, Rönkä, Anna & Hyväluoma, Johanna (2009). Vanhemmuus arjessa: Neuvottelua, hässäköitä ja hassuttelua. Teoksessa Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Rönkä, Anna, Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (toim.) PS-kustannus. WS Bookwell Oy. Juva 2009. s.47–68

Kivimäki, Riikka & Otonkorpi-Lehtoranta, Katri 2003. Pomot ja perheet. Työelämä ja perheiden hyvinvointi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Korhonen, Merja (1994). Perhe naisten, miesten ja lasten elämisenpaikkana – seminaarikeskustelun yhteenveto. Teoksessa Näkökulmia perheeseen. Antikainen, Jukka & Haataja Marja-Leena & Korhonen, Merja (toim.) Stakes raportteja 136. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy. s.83–91

Kuivakangas, Johanna (2002). Kuuluuko ääni, löytykö keinot? Lähtökohtia lasten pahoinvoinnin tarkasteluun. Teoksessa Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Rönkä, Anna & Kinnunen, Ulla (toim.) PS-kustannus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. s.30–50

Kurssi- ja oppimateriaalipilone Koppa. Määrällinen tutkimus. [online]. [viitattu 11.10.2010]. Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://webapps.jyu.fi/koppa/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>](https://webapps.jyu.fi/koppa/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus)

Kyrönlampi-Kylmänen, Taina 2010. Lapsen hyvä arki. Hämeenlinna: Karisto.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36.

Lammi-Taskula, Johanna & Bardy, Marjatta (2009). Vanhemmuuden ilot ja murheet. Teoksessa Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Lammi-Taskula Johanna, Karvonen Sakari & Ahlström Salme (toim.) Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Helsinki: Yliopiston kirjapaino. s.60–67

Lastenklirikoiden Kummit ry. Miten suomalaiset vanhemmat kokevat antavansa aikaa lapsilleen. Tutkimusraportti 16.6.2008. [online]. [viitattu 15.3.2010]. Saatavilla [www-muodossa: <URL:http://www.kummit.com/files/Miten_suomalaiset_vanhemmat_kokevat_antavansa_aikaa_lapsill.ppt>](http://www.kummit.com/files/Miten_suomalaiset_vanhemmat_kokevat_antavansa_aikaa_lapsill.ppt)

Lastenklirikoiden Kummit ry. Pienten lasten vanhemmilla hälyttävän vähän aikaa lapsilleen. Julkaistu 4.7.2008. [online]. [viitattu 17.9.2010]. Saatavilla [www-muodossa: <URL: http://www.kummit.com/index.php?id=213&view=49>](http://www.kummit.com/index.php?id=213&view=49)

Luumi, Pertti 2008. Yhdessä elämään. Lapsen hyvä elämä. [online]. [viitattu 17.9.2010]. Saatavilla [www-muodossa: <URL: http://www.yhdessaelamaan.fi/index2.php3?file=tekstit/pentti_luumi.html>](http://www.yhdessaelamaan.fi/index2.php3?file=tekstit/pentti_luumi.html)

Malinen, Kaisa, Rönkä, Anna, Lämsä, Tiina & Tolvanen, Asko (2009). Päiväkirjamenetelmä paletti-tutkimuksessa. Teoksessa Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Rönkä, Anna, Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (toim.) PS-kustannus. WS Bookwell Oy. Juva 2009. s.21–43

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Leikin merkitys lapselle. [online]. [viitattu 5.10.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/leikkinurkka/leikin_merkitys_lapselle/>

Nukarinen, Ulla. Päiväkodin johtaja. 1.6.2010. Kokkola. Haastattelu.

Nuorten akatemia 2009. Anna mulle aikaa. [online]. [viitattu 21.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.annamulleaika.fi/ama>>

Oulun yliopisto 2003. Aineiston analysointi ja käsittely. [online]. [viitattu 11.10.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://herkules oulu.fi/isbn9514271637/html/x883.html>>

Piensoho, Tuula & Käsälä, Marja 2008. Aluksi. Teoksessa kohti perheystävällistä työkulttuuria. Kahdentoista työpaikan työn ja perheen yhteensovittamisen hyvät käytännöt. Oppimisverkostot työn ja perheen tasapainon rakentajina -hankkeen julkaisuja 1/2008. Piensoho, Tuula & Käsälä, Marja (toim.) Yliopistopaino. Helsinki 2008. s.3–5

Päihdelinkki. Hyvä vanhemmuus. Lolan Lindroos. Julkaistu 6.4.2006. Päivitetty 24.3.2010. [online]. [viitattu 14.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.paihdelinkki.fi/Tietoiskut/337-hyva-vanhemmuus>>

Rantala, Janna 2009. Yle olotila. Lapsen persoonallisuuden kehityksen tukeminen. Julkaistu 6.2.2009. [online]. [viitattu 5.10.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://olotila.yle.fi/perhe/lasten-kasvatus/lastenpsykiatri-vastaa/lapsen-persoonallisuuden-kehityksen-tukeminen>>

Rönkä, Anna, Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (2009). Lukijalle. Teoksessa Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Rönkä, Anna, Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (toim.) PS-kustannus. WS Bookwell Oy. Juva 2009. s.7–8

Savon Sanomat 2008. Kati Jokinen. Anna aikaa lapselle ja nuorelle. Julkaistu 25.5.2008. [online]. [viitattu 21.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.savonsanomat.fi/mielipide/mielipidekirjoitukset/anna-aikaa-lapselle-ja-nuorelle/133202>>

Sinkkonen, Jari 2010. Yle Pohjanmaa. Rupattelu vanhemman kanssa on lapselle laatu-aikaa. Julkaistu 10.8.2010. [online]. [viitattu 21.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: http://yle.fi/alueet/teksti/pohjanmaa/2010/08/rupattelu_vanhemman_kanssa_on_laapselle_laatu_aikaa_1892616.html>

Suomen Akatemia 2010. Liisa Tanninen. Hankalan ihanaa elämää perheen kanssa. Julkaistu 17.6.2010. [online]. [viitattu 17.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.aka.fi/fi/Apropos/Artikkelit/Tutkija-tyossaan/Hankalan-ihanaa-elamaa-perheen-kanssa/>>

Tahkokallio Keijo 2000. Vanhemmuus, rajat ja rakkaus. Luento Jupperin koululla 8.11.2000. [online]. [viitattu 21.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.saunalahti.fi/~puomio/kokokylakasvattaa/tahkokalliolyhennelma.htm>>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Riittävän hyvä vanhemmuus. Päivitetty 24.11.2006. [online]. [viitattu 15.3.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: http://www.ktl.fi/portal/suomi/julkaisut/kansanterveyslehti/lehdet_2005/9_2005/riittavan_hyva_vanhemmuus>

Tilastokeskus 2010. Perhe. [online]. [viitattu 2.8.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html>>

Tilastokeskus 2010. Perheiden määrä kasvaa edelleen. Julkaistu 28.5.2010. [online]. [viitattu 2.8.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: http://www.stat.fi/til/perh/2009/perh_2009_2010-05-28_tie_001_fi.html>

Verkkouutiset 2010. Perhe muuttaa yhä miehen työn perässä. [online]. [viitattu 25.10.2010] Saatavilla www-muodossa: <URL: http://www.verkkouutiset.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=38635:perhe-muuttaa-yhae-miehen-tyoen-peraessae&catid=5:tiede&Itemid=7>

Väestöliitto 2010. Väestöliiton kodin viikko: aika on rakkautta. [online]. [viitattu 21.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL:<http://www.vaestoliitto.fi/?x27375=711274>>

Wikipedia 2010. Perhe. [online]. [viitattu 15.3.2010]. Saatavilla www-muodossa:<URL: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Perhe>>

Yle arena. Ykkösen aamu-tv. Nuori kaipaa aikaa vanhemmilta. Julkaistu 15.9.2010. [online]. [viitattu 21.9.2010]. Saatavilla www-muodossa: <URL: <http://arena.yle.fi/video/1277178>>

LIITE 1

30.5.2010

Hyvät vanhemmat,

olen Eira Ryönänkoski kolmannen vuoden Sosionomi-opiskelija Vaasan ammattikorkeakoulusta. Suuntaudun lapsi-, nuoriso-, ja perhetyöhön. Suoritin äskettäin (22.3.10-28.5.10) suuntaavan harjoitteluni Tulliharjun päiväkodin Satumaa-ryhmässä. Tarkoitukseni on valmistua joulukuussa 2010.

Teen opinnäytetyötä, jonka aiheena on perheen yhteinen aika eli se, kuinka paljon vanhemmat viettävät aikaa **alle kouluikäisen** lapsensa kanssa.

Tiedot kerään Teiltä vanhemmilta kyselylomakkeen avulla ja toivonkin, että mahdollisimman moni Teistä vastaisi kyselyyni. Useimpiin kysymyksiin voitte vastata **rastittamalla** sopivimman vastausvaihtoehdon, mutta joukossa on myös **avoimia kysymyksiä**. Jos vastaustilaa on liian vähän, niin voitte jatkaa vastausta paperin toiselle puolelle ja laittaa kysymyksen numeron vastauksen eteen.

Kyselyyn voitte vastata nimettömästi ja palauttaa sen palautuslaatikkoon, joka sijaitsee pääovien edessä olevassa aulassa. Vastausaikaa teillä on **14.6.2010** saakka. Saamaani vastausaineistoa käsittelen luottamuksellisesti ja vastausaineiston hävitän opinnäytetyön valmistuttua.

Opinnäytetyöhöni tutkimusluvan olen saanut Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuksen palvelujohtajalta ja valmiin opinnäytetyön toimitan päiväkodille sen valmistuttua viimeistään joulukuussa 2010.

Olen hyvin kiitollinen ajastanne ja vastauksistanne

Ystävällisin terveisin,

Eira Ryönänkoski

LIITE 2

Kyselylomake: Perheen yhteinen aika

1. Sukupuoli Nainen
Mies
2. Ikä 18-25 vuotta
25-30 vuotta
30-35 vuotta
35-40 vuotta
yli 40 vuotta
3. Päiväkoti-ikäisten lasten lukumäärä _____
4. Lasten ikä 0-2 vuotta
2-4 vuotta
4-6 vuotta
yli 6 vuotta
5. Onko perheessä muita lapsia? Jos kyllä, niin minkä ikäisiä lapset ovat?

6. Vanhempien työssäkäynti Kokopäiväisesti
Osa-aikaisesti
Työtön
Muu/mikä? _____
7. Oletko vuorotöissä? Kyllä
Ei
8. Kuinka paljon vietät keskimääräisesti aikaa lapsesi kanssa arkipäivänä?
Alle tunti
1-2 tuntia
2-3 tuntia
3-4 tuntia
yli 4 tuntia
9. Kuinka paljon vietät keskimääräisesti aikaa lapsesi kanssa viikonloppuna?

Alle tunti

1-2 tuntia

2-3 tuntia

3-4 tuntia

yli 4 tuntia

10. Mitkä asiat vaikuttavat eniten siihen, kuinka paljon vietät aikaa lapsesi kanssa? Esimerkiksi työ, harrastukset jne.

11. Koetko viettäväsi aikaa lapsesi kanssa

Sopivasti

Hieman liian vähän

Liian vähän

Jos vastasit, että liian vähän/hieman liian vähän, niin mitkä asiat vaikuttavat siihen?

12. Miten yleensä vietät aikaa lapsesi kanssa? Mitä teette yhdessä?

13. Millaista aikaa mielestäsi lapsesi toivoo sinulta?

14. Mitä läsnäolo lapsesi kanssa mielestäsi merkitsee lapsellesi/sinulle?

15. Koetko olevasi läsnä lapsesi kanssa myös henkisesti ei pelkästään fyysisesti?

Kyllä

Ei

16. Kaipaanko omaa aikaa?

Kyllä

Ei

17. Haluaisitko viettää lapsesi kanssa enemmän aikaa?

Kyllä

Ei

18. Hyvitätkö ajanpuutetta lapsellesi jotenkin?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, niin miten?

19. Reagoivatko lapset ajanpuutteeseen jotenkin?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, niin miten?

20. Jos mietit kulunutta viikkoa, niin miten olet viettänyt aikaa lapsesi kanssa?

21. Jos mietit unelmaviikkoa lapsesi kanssa, niin kuinka paljon viettäisit aikaa lapsesi kanssa ja mitä silloin tekisitte?

22. Miten normaalin arkiviikon ja unelmaviikon eroa voisi kuroa umpeen?

23. Mitä ajatuksia lomakkeen täyttäminen sinulle toi? Oliko jokin sinulle odotusten mukaista / yllättävää? Ruusuja ja risuja.

KIITOS VASTAUKSISTA!